

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

Yıl : 4

SAYI : 40

NİSAN 1965

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TSE'nin kavuştuğu yeni ortam	3
Markalar Kanunu	4-5
Portreler	7
TSE Haberleri	8-12
Türk Loydu	13
Sert PVC plastik borular ve boru özel parçaları standardı	14-15
Mamul deri standardları	16-17
İsrail Standardları Enstitüsü	19
ISO ve IEC Haberleri ...	20
Gelişen ülkeler ve kalite kontrolü	21
İnşaat tuğlaşı ve kiremit imâline elverişli toprakların tanınması	23
Kabul edilen Türk Standardları	25-26
Summary of Contents ...	29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

30 Nisan 1965 tarihinde basılmıştır.

YOĞUN ÇALIŞMALAR

TSE binaları, önumüzdeki günlerde, yine millî ve milletlerarası bazı toplantılar sahne olacak ve memleket ekonomisi ile bilim alanında yaptığı hizmetlere yenileri eklenecektir.

Mayıs ayının birinci haftası içinde, önemli ihraç mallarımızla da ilgili olan, Avrupa Ekonomik Komisyonu (ECE)'nin «Sert Kabuklu Meyveler Eksperler Grubu» toplantısı TSE binalarında yapılacaktır. Okurlarımız, çeşitli ülkelerden gelen delegelerin katılacağı bu toplantı hakkında gerekli bilgiyi iç sayfalarımızda bulacaktır.

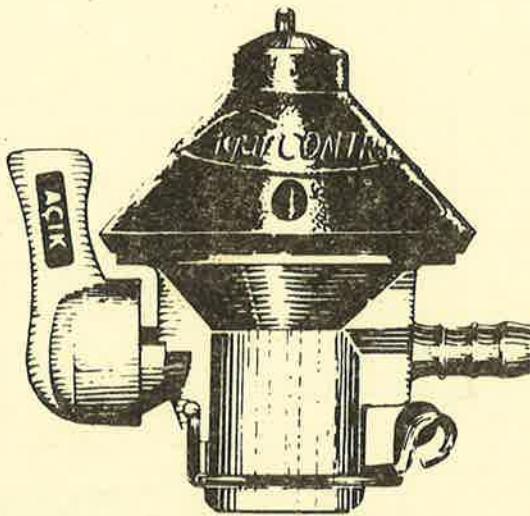
Diğer taraftan, Türk Standardları Enstitüsünün Genel Kurulu 28 Mayıs günü, 1964-65 yılı Faaliyet Raporu ve Mali Raporu görüşmek, 1965-66 dönemi bütçe ve programlarını incelemek ve TSE'nin gitidine ışık tutmak üzere toplanacaktır.

Gerek bu konu ve gerekse TSE'nin Nisan ayında çok yoğun çalışmalar yaparak dönemde yapılan Türk Standardı sayısını 133'e çıkarılan Teknik Kurul'a ait havadisleri bu sayımızda bulacaksınız.

STANDARD

niçin herkes likidgazı tercih edecek

**iSTE
BÜYÜK
SIR**

**BÜTÜN
CİHAZLARIMIZ
TÜRK
STANDARTLARINA
UYGUNDUR**

- * Çünkü Likidgaz güvenlik ve tasarruf demektir.
- * Likidgazın kontrol cihazlı de-tantörü *LiquiControl* tesisatta en ufak bir kaçak olması halinde gaz akımını durdurur.
- * Kaçak önlenmedikçe *LiquiControl* gaz akımına izin vermez.
- * *LiquiControl* sizin en sadık dostunuzdur.
Çünkü size güvenlik ve tasarruf sağlar.

LİKİDGAZ DAĞITIM ve ENDÜSTRİ A.Ş.
Büyükdere Cad. 97 - Gayrettepe-P.K.14 - MECİDİYEKÖY
Tel. : 48 99 83 Telgr. Ad. : LİKİDGАЗ - İSTANBUL

TSE' NİN KAVUŞTUĞU YENİ ORTAM

Faruk A. SÜNTER

STANDARD'ın geçen sayısının 26 nci sayfasına göz gezdirenler TSE binalarının memleket, bilim ve ekonomi hayatına nasıl faydalı olmaya başladığını sevinerek izlemişlerdir. Bu sevincin en açık belirtisini Amerikan Büyükelçi Sayın R. HARE'in yaptığı konuşmada buluyoruz.

«Bu akşam Türk Standardları Enstitüsü'nde bulunmaktan büyük bir zevk duyuyorum. Bundan iki yıl önce bu binaların «Toprak Kazma Töreninde bulunmuşum. Bu güzel salon, bana öyle geliyor ki, Türk Standardları Enstitüsü'nün önemli fonksiyonlarını yerine getirirken yapacağı yardımların yanısıra, bütün bilim kollarında yeni fikirlerin doğup gelişmesine de sahne olacaktır.»

Bundan kırk yıl kadar önce gençliğimde, İstanbul'da Süleymaniye camiini ziyaretimi hatırlıyorum. O heybetli sanat eserinin muhteşem kubbesi altında küçüldüğümü, âdeten yok olduğumu hissettim.

Bugün de, yeni düşüncelerin, ileri fikirlerin gelişmesine yardımcı olacak bu salonda aynı duygunun etkisi altında bulunuyorum.»

Gerçekten, TSE yeni binalarına geçtikten sonra standard hazırlama işlerini hızla geliştirmekle kalmamış, eline geçen bu güzel imkânları, standard dâvasının yurda yayılması ve geniş bir aydınlar topluluğunun buna ortak olması istikâmetinde kullanmıştır.

Böylece bir yandan ISO üyelerine ve bu arada, okurlarımızın yakından tanıldığı, İsveçli standard uzmanı Olle Sturen'e konferanslar verdirmiş, öbür yandan Dünya Beton Konferansı, CENTO Bilimsel Filim Forumu gibi milletlerarası ve Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun Danışma Kurulu toplantı-

lantısı gibi ulusal hareketlere kapılarını açmış standardla, dolayısı ile olsa, ilgili bu çalışmaları desteklemiştir.

Bu denemelerin verdiği güvenle TSE, milletlerarası alanda yapılan standard çalışmalarına daha geniş ölçüde katılmak cesaretini bulmuştur: ISO, IEC, OECD, ECE gibi milletlerarası kuruluşların çalışmalarına bugüne kadar yalnız temsilci göndererek katılmış, bu toplantıların yurdumuzda da yapılması - sağlayacağı pek çok faydalara bilinmekle beraber - gerekleştirememiştir.

Memnunlukla belirtelim ki, 1965 yılında, bu alanda da çalışmalar başlamaktadır. Bu yolda bizleri destekleyen Hükümetimize açıkça teşekkür etmeyi zevkli bir borç saymaktayız.

Bu çeşit toplantılardan ilki, günlerde, 3-9 Mayıs günleri arasında yapılacaktır. Avrupa Ekonomik Konseyi'nin Cenevre'de bulunan ve OECD ile işbirliği halinde çalışan kuruluşunun «Sert Kabuklu Meyveler Eksperler Grubu» davetimizi kabul etmiş ve gerekli hazırlıkları tamamlanmıştır. Bu toplantı gündeminde «Fındık» konusu da yer aldığına ve bu ürünün memleketimiz için ortaya koyduğu özel önem belli olduğuna göre, bu davranışın ne kadar yerinde olduğu kolayca anlaşılır.

Memleketimizin bu alanda görev almış aydınlarının dünya çapında ün salmış eksperlerle bir hafta beraber kalmaları kendileri için olduğu kadar bu yoldaki memleket çalışmalarının gelişmesinde de faydalı olacaktır. Yabancı dostlarımızın Ankara'da ve Karadeniz'de yapacakları incelemeler sonunda elde edecekleri bilgilerden milletlerarası standardlaştırma çalışmalarına yeni ufuklar açılacağı beklenir.

Türkiye için birinci plânda yer alan bir konuda çalışmak üzere gelmekte olan eksperler grubunun üyelerini selâmlar, yurdumuzda faydalı ve başarılı sonuçlar almalarını dileriz.

MARKALAR KANUNU

551 Sayılı Yeni Kanunda, «Menşe ve mahreç işaretleri» ile
«hizmet markaları» hakkında hüküm bulunmamakta ve kanunun
bu iki önemli boşluğu hemen görülmektedir

Muzaffer UYGUNER

Giriş :

Batıda gelişen bazı fikir ve kurumların Osmanlı İmparatorluğunda da etkileri zaman zaman görülmüş, o etkilerin bazı sonuçları da doğmuştur. Bütün bu etkilerin neler olduğunu, ne sonuçlar verdienen burada incleyeceğiz. Konuya eğilen bazı yazarlar ilginç açıklamalar yaparak, ilginç sonuçlara varmıştır. Burada, ticaret ve sanayi alanında batıdan alınan «Alâmeti Farika» ve «Markalar» konusuna dokunmak istiyoruz. Herşeyden önce sunu belirtmek gerekir ki «marka» batıda doğmuş sonra doğuya yayılmış değildir. Fakat batıda gelişmiş, modern anlamını batıda almıştır. El sanatları çağında markalar görülmekte ise de sanayinin gelişmesi, yeni ülkelerin bulunması sebebiyle ticaretin gelişmesi markaların kullanılmamasını artırmıştır. El sanatları mamullerinin üzerinde de onları yapan sanatçılardan «imzaları» ya da «işaretleri» bulunurdu. Bu konuda bir çok örnek gösterilebilir.

Bildirdiğine göre bu konuda ilk hukuki belge 24 cemaziyelâhir 1288 tarihini taşımaktadır. Bu Nizamname 28 Kânunusani 1304 (11 Mayıs 1888) tarihli «Fabrikalar mamulâtle eşyayı ticariyeye mahsus alâmeti farikalara dair Nizamname» ile yürürlükten kaldırılmıştır. Bu nizamname de 76 yıllık bir uygulamadan sonra 551 sayılı «Markalar» Kanunu ile yürürlükten kaldırılmaktadır.

Kavram ve Terimler :

Marka, bugünkü hukuk anlayışına göre, madde, mamuller ve hizmetleri sahileştirmek gayesi ile kullanılan işaretdir.

Hizmet markalarını himaye etmeyen 551 sayılı Markalar Kanunu'nun birinci maddesine göre, «sanayide, küçük sanatlarda, tarımda, imâlîhâz, istihsal olunan veya ticarette satılsa çıkarılan her nevi emtiayı baskılarından ayırt etmek için bu

emtia ve ambalajı üzerine konulan, emtia üzerine konulamadığı takdirde ambalajlarına konan ve bu makasda elverişli bulunan işaretler marka sayılır». Dr. Haydar Arseven ise «Nazârî ve Tatbîki Alâmeti Farika Hukuku» adlı kitabında (İstanbul - 1951), «Alâmeti Farika iktisadi teşebbüs sahiplerinin müesseselerinden çıkan emtiayı emsallerinden tefrike yaratan işaretlerdir.» denmektedir (s. 1) ve böylece hizmet markalarını kapsam dışı bırakmaktadır. Alâmeti Farika, Nizamnamesinin birinci maddesinde de «Temyiz ve tahsis için ittihad kilnan her nevi işaret ve damga alâmeti farika ad ve itibar olunur» denilmektedir. Bu tanımlar, birbirine yakın ise de aralarında gene de farklılardır. Markanın milletlerarası bir tanımını yapmak hususundaki çalışmalar olumlu bir sonuç alınmıştır.

Mevzuatımızda dağınık yerlerde «marka» deyimi kullanılmakta idi ise de bu konudaki ana metinde «alâmeti farika» deyimi kullanılmakta idi. 551 sayılı kanun «marka» deyiminin kullanılmıştır. Bildindiği üzere, bu terim karşılığı Almancada «Warenseichen» ya da «marka»; İngilizcede «Trade Mark», Fransızca ise «Marques de fabriques» ve «Marques de Commerce», İtalyanca ve İspanyolca ise «Maresca» dir. Genel olarak bütün dillerde marka kullanılmaktadır. Bizde de Paris İttihâdi Mukâvelenamesinde ve Madrid İtilâgnamesinde «Marka» veya «Fabrika ve Ticaret Markaları» deyimleri kullanılmaktadır.

Göründüğü üzere Fransızca markalar, fabrika markası (marques fabrique) ve ticaret markası (marques de commerce) olarak ikiye ayrılmaktadır. Bizim Alâmeti Farika Nizamnamesinin kaynağı 1857 tarihli Fransız kanunu olduğundan, Nizamname'nin adı «fabrikalar mamulâtle eşyayı ticariyeye mahsus alâmeti farikalara dair nizamname» dir. Ve bazı maddelerde bu deyim aynen tekrarlanmış, bazlarında ise yalnızca «alâmeti Farika» denilmekle yetinilmiştir. Bu ikiye ayırmaya Almancada da görtülmekte ve «fabrika und handelsmarken» deyimleri kullanılmaktadır. Bu ayırmayı yapmayan tacirlerin de marka kullanabileceğini fikrine dayanmaktadır. Fakat tarım alanında da marka kullanıldığından ve 551 sayılı kanunun birinci maddesinde da hususa da yer verildiğinden yalnızca «marka» deyiminin kullanılması daha yerinde görülmektedir.

Kanunun boşlukları :

Yukarıda da sözkonusu ettiğimiz gibi kanunun iki önemli boşluğu hemen görülmektedir. Kanun maddeleinin tahlilinde başka boşluklar da görülecektir. Burada sözkonusu etmek istediğimiz kanunun tümü içinde gördüğümüz boşluklar olup bunlardan biri «menşe ve mahreç işaretleri», ikincisi ise «hizmet markaları» ile ilgilidir.

1 — Menşe ve Mahreç işaretleri :

Bildindiği üzere alâmeti farika nizamnamesinin 21inci maddesinde menşe işaretleri, 23üncü maddesinde ise menşe ve mahreç işaretleri hakkında hükümler bulunmaktadır; 22inci maddede ise bu konudaki dâvalara ilişkin bir hükmî yer almaktadır. Kanun sanıyoruzki yalnızca «markalar» kanunu olduğu gözünde tutulduğundan, tasarıda menşe işaretleri ile ilgili 7 maddelik «menşe işaretleri» bölümü çıkarılmıştır. 1958 Ekim ayında Lizbon'da imzalanan «Menşe İşaretleri Andlaşması» bugüne kadar yürürlüğe konulmadığına, Nizamname'deki 21 ve 23üncü maddelerde yürürlükten kalktıguna göre markalar çok yakından ilgili bu alanın nasıl düzenleneneceği sorusu akla gelmektedir.

2 — Hizmet markaları :

Kanunun 46inci maddesi, hizmet markalarının bu kanun hükümlerine tâbi olmadığını hükmî bağlamıştır.

Bildindiği üzere hizmet markaları ile ilgili olarak 1957 yılında Nice'de yapılmış bir özel Andlaşma vardır. 1958 Ekim ayında Lizbon'da yapılan Milletlerarası Konferansda Paris İttihâdi mukâvelenamesinin ilgili bazı maddelerine de «hizmet markaları» deyimi eklenerek hizmet markalarının da fabrika ve ticaret markaları gibi himayesi sağlanmıştır. Ancak her iki Andlaşma metni de yasama organına sunulmamıştır.

Markalar kanunlarında özel hükümler bulunan ABD, Filipinler, Kanada, Kore, Haiti ve Mısır gibi ülkeler yanında kanunlarında özel hükümler bulunmayan İsviçre gibi ülkelerde hizmet markaları himaye görmekte ve tescil edilmektedir.

Hizmet markası, bir hizmet teşebbüsünün hizmetini başka teşebbüslerin hizmetinden veya aynı teşebbüsün farklı hizmetlerini birbirinden ayırmak için kullanılan işaretdir. Burada söz konusu edilen hizmetleri ise kiralama, depolama, haber alma, taşıma, otelcilik, sigorta, bankacılık, radyo ve televizyonla yayım, gösteri,

Tescil olunan TES Markası

ISO

Tescil olunan ISO markası

eğlence ve banyo gibi hizmetlerdir. Hizmet fikri, bütün imâl ve üretim fikrinin dışında kahr.

Memleketimizde de hizmet alanında kullanılan markaların himayesi düşünülmüş 2.2.1958 tarihli bir belge ile bu markaların da diğer markalar gibi tescili sağlanmıştır. Fakat bu imkân sonradan kaldırılmış, hizmet markaları tescilden yoksun bırakılmıştır. Tescil edilmeyen markaların «genel hükümlere göre himaye» edileceği 551 sayılı kanunun 3 üncü maddesinde belirtilmiş ise de hizmet markalarının kanun kapsamına alınmaması önemli bir boşluk olarak nitelendirilebilir.

Hizmet markaları hakkında 1962 yılında yayınlanan «hizmet markaları» menşe işaretleri hakkında da «menşe ve mahrec işaretlerinin himayesi» adlı kitaplarımızda geniş bilgi vardır. (1)

Marka tescili ve tescil edilemeyecek markalar :

551 sayılı kanunun 12 inci maddesine göre, Türk tebaası gerçek kişilerle Türk kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiler marka tescil ettiabilir. Türkiye'de subesi bulunan yabancı tüzel kişilerle Türkiye'nin dahil olduğu milletlerarası anlaşmalarda üye olan devletlerin, Türkiye'nin ayrı ayrı anlaşma yaptığı devletlerin ve Türkiye karşılık esasına tanınmış devletlerin, ya da devletlerin ülkesinde faaliyet gösteren anlaşmalara dahil olmayan devletlerin vatandaşları ile bunların kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişileri de Türkiye'de Marka tescil hakkını taşırlar.

Kanunda yabancılarla ilgili olarak yer alan bu hükümler Paris İttihadı Mukavelenamesinin hükümlerine uygun bulunmaktadır.

Kanuna göre, markaya konu olan seylerin maddi eşya olması ya da taşınamasının mal olması gereklidir. Hizmetin arzi, 46inci maddeye göre, marka konusu olamaz. Bunun yanında sesli markaların ve sloganların da tescili, bunların ambalajları veya doğrudan doğruya emtia üzerine konuşmaları mümkün olmadığından (m. 4) yapılamaz.

551 sayılı kanun marka olarak tescil edilemeyecek işaretleri 4, 5, 6 inci maddelerinde sayılmıştır. Tescil edilemeyecek markalar sekil ve muhalefetle ikiye ayrılarak gösterilmiştir.

1 — Şekil itibariyle marka olarak tescil edilemeyecek işaretler :

a) Etiket, kapak, kab, mahfaza, zarf ve alelumum ambalajları veya doğrudan doğruya emtia üzerine basım yahut muhtelif vasıtalarla yapıştırılmak suretiyleveyahut dökme, oyama, dokuma, boyama veya sair suretle konamayan işaretler.

b) Ticaret unvanları haric olmak üzere, besten fazla kelime içten veya eden işaretler;

c) Sırf muayyen bir renkten, münferit bir harften, rakam veya rakamlardan ibaret olan işaretler; (ancak, özel bir sekil verilen veya berhangi bir remiz, tezyinat, çizgi yahut resimle veya renkle seklen beraber olan münferit harf ve rakamların ve renklerin marka olarak tescili mümkünündür.)

2 — Muhteva itibariyle marka olarak tescil edilemeyecek işaretler :

Bunların da kanunda iki kategori gösterildiğini görüyoruz.

A — Mutlak olarak tescil edilemeyecek işaretler sunlardır:

a) Gayesi de kullanış tarzı itibarıyla kanun ve nizamlara, ahlâk ve âdâba amme nizamına aykırı olan millî duyguları zedeliyecek yahut umumun malî olan güzel sanat eserlerini veya tarihi anıtların kıymet ve itibarını düşürecek işaretler,

b) Halkı aldatacak mahiyette olan işaretler, eczümle markanın teslimini isteyen kimseye ait olmayan tasdiğname, diploma, takdîrname, madalya gibi hususları ihtiva eden veya yabancı mahsul ve mamülâtın Türkiye içinde (2). Türk mahsul ve mamülâtının yabancı memleketlerde istihsal veya imâl edildiği zannını uyandıracak surette tertip edilen yahut markanın tescilini isteyen kimseının ikamet, istihsal, imâl veya ticaret mahâllî ile ilgili bulunmayan menşe işaretlerini hâvi işaret ve adalar,

c) Aynı emtiaya müteallik olarak Türkiye'de tescil edilmiş veya tescil için müracaat edildiği halde henüz bir karara bağlanmamış markalarla bunların bigim ve telâffuz yahut mana itibarıyle ilk bakışta tefrik edilemeyen benzerleri.

B — Markanın esas unsuru itibarıyle tescil edilemeyecek işaretler de sunlardır:

a) Münhasırın markanın üzerine konacağı eşyanın çeşidi, cinsi, vasfi, miktari, kıymet ve mensebi, sevk ve tahsis olunduğu yeri veya zamanı gösteren işaret ve kayıtlardan ibaret bulunan markalar.

b) Ticaret aleminde herkes tarafından kullanılan veya muayyen bir meslek sanat yahut ticaret grubuna mensup olanları ayırt etmeye yarıyan işaret ve adlar,

c) Belli bir tip eşayı gösteren veya eşya adı haline gelmiş olan işaret ve adlar,

Markanın benzerlerinden tefrikine yarıyan unsurlar markanın esas unsurları sayılır. Tescilde markanın bir bütin olarak biraktığı izlemiñ göz önünde tutulacağı da 7inci maddede belirtildiştir. Ancak bu hususla subjektif olduğunu söylemek istemiz.

Kanunun 8, 9, 10 ve 11inci maddelerinde ise tescili izinle yapılabilecek markalarla ilgili hükümlere rastlıyoruz.

a) Kanunun 8inci maddesi, Devletlerin ve devletlerarası teşekkürlerin arsa, bayrak vesair işaretleri ile hükümlerin alâmetleri, damga, mühür ve işaretler ile hükümlerin alâmetleri, damga, mühür ve işaretler bu devletin izni ile tescil edilebilir hükümlünü getirmiştir.

b) Devlete, mahalli idarelerle, kamu tüzel kişilerine, kamu iktisadi teşekkürlerine, kamu kurumu niteliğindeki meslek (3) kuruluşlarına (4) ve kamu menfaatlerine yararlı dernekler, siyasi partiler ve spor klublerine ait olan damga, mühür, alâmet ve işaretlerle bunlardan ilk başta ayrılamayan benzerleri bu tüzel kişilerin izni ile tescil edilebilir.

c) Fikir ve sanat eserlerinden aynen veya işlenmiş şekilde vücuda getirilen markaların tescili de izne bağlı tutulmuştur.

d) Tanınmış (notairement Connus) markaların da başka emtia için tescilleri izne bağlıdır. (m. 11). Ancak, tanınmış markanın ne olduğu belii değildir. Kanun bu hususta aydınlatıcı bir hükmü getirmiştir. Kaldı ki bu konu millîlerarası anlaşmalarla da aydınlatılmamış, hukukcular arasında da kesinlikle halledememiştir.

Tescil sekil ve şartlarını düzenleyecek olan Yönetmelik henüz çıkmamıştır. Fakat kanuna göre bütün müracaatların Ankara'da Sanayi Bakanlığına yapılması gerekmektedir.

NOTLAR :

(1) Bu konuda daha geniş bilgi için bak: Dr. Stojan Pretner (Çev. Muzaffer Uyguner) Sınai mülkiyetin beynâmîle himayesi ve devletlerin ekonomik gelişmesinde farklı safhalar Ankara 1958.

(2) Kanunda «için» olan bu kelimenin «inde» olarak düzeltmesi gereklidir.

(3) Kanunda bu iki kelime arasında yer alan «ve» kelimesinin yerinde olmadığı sanıyoruz. Millet Meclisi Adalet Komisyonu Metninde bu bağlaç yoktur. Bu bağlaç Cumhuriyet Senatosunda konulmuştur.

(4) Bundan sonra gelen «kamu tüzel kişilerine» deyimi ile tekerrür yapılmıştır.

ARÇELİK

EN UYGUN FİAT — EN YÜKSEK KALİTE

Standard Dünyasından

PORTRELER

İzzet ERKSAL

1908 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlk ve ortaokuldan sonra İzmir Erkek Lisesini bitirmiş ve İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesine girmiştir. 1929 da Yüksek Kimyager olan Erksal 1938 yılına kadar çeşitli liselerde, bu arada Gazi Eğitim Enstitüsü'nde kimya öğretmenliği yapmış, aynı zamanda Sağlık Bakanlığı Zehirli Gazdan Korunma Şubesinde de çalışmıştır.

Daha sonra Gaz Maske Fabrikasında Şef Kimyager olarak çalışmaya başlayan Erksal, sırası ile 1942 de bu fabrikanın müdürlüğünü yapmış, 1943 de Sümerbank Kimya Sanayii Şubesi Müdürlüğüne tayin edilmiş ve 1954 yılına kadar bu görevde kalmıştır. 1954 de Erksal'ı yeni kurulan Azot Sanayi T.A.Ş. Genel Müdürlüğünde görüyoruz. 1960 da ise Sümerbank Teknik Başmüşavirliğine getirilmiş ve 1964 yılında kendi isteği ile bu görevden emekliye ayrılmıştır.

Halen İstanbul'da «Türk Siemens Sanayi A.Ş.» Genel Müdürlüğünü yapmakta olan Erksal, meslek hayatı boyunca, standartlaşdırma ile de yakından ilgilenmiş, uzun bir süre Türk Standardları Enstitüsü Kimya Hazırlık Grupu Başkanlığı yaparak, bu alandaki birçok Türk Standartının hazırlanmasında değerli hizmetlerde bulunmuştur.

İzzet Erksal'ın telif ve tercüme gesitli eserleri vardır. Bunlardan başlıklar, Komple Lise Kimya Dersleri, Kimya Problemleri, Zehirli Gazlardan Korunma ve Almanca'dan çevirdiği Çimento, Fabrika Laboratuvarlarının düzenlenmesi, Fabrikalarda yaygın tehlikeleri adlı eserlerdir.

Feyzi ÖZİL

1913 yılında Eskişehir'de doğmuştur. Bursa Erkek Lisesini bitirdikten sonra Teknik Üniversitesi'ye girmiştir fakat üçüncü sınıfından ayrılarak TCDD tarafından Makina Mühendisliği öğrenimi yapmak üzere Almanya'ya gönderilmiştir. Hannover Yüksek Mühendis Mektebinden Makina Yüksek Mühendisi olarak mezun olan Özil, yurda dönmüş ve Eskişehir Demiryol Fabrikalarında görev almıştır. 1949 yılında aynı fabrika'nın Müdür Yardımcılığında, bir yıl süre ile Çekoslovakya'da incelemede bulunduktan sonra 1950 de Yedikule, 1951 de Sivas Demiryol Fabrikaları Müdürlüğünde bulunmuştur. Sivas'ta bulunan sıra Amerika'da da dört aylık bir inceleme yapan Özil, 1957 yılında TCDD Genel Müdürlüğü Fabrikalar Dairesi Muavinliğine, 1963 de Malzeme Dairesi Reisliğine tayin edilmiştir. Halen TCDD Plan ve Yatırım Grupu Başkanıdır.

Fevzi Özil, Türk Standardları Enstitüsünde 1960 dan beri çalışmaktadır. 1962 de Makina Hazırlık Grupu üyesi olmuştur.

Raportörlüğünü yaptığı 10 standart, TSE Teknik Kurulu tarafından kabul edilmiş olup, 6 tasarı üzerinde de son çalışmalar yapılmaktadır.

Almanca, İngilizce ve Fransızca bilir, yayınlanmış iki teknik kitabı, gesitli meslekî ve teknik dergilerde çıkan çok sayıda telif ve tercüme makalesi vardır.

TSE Teknik Kurulu 64 Yeni Standardı Kabul Etti

TSE GENEL KURULU TOPLANIYOR

28 MAYIS 1965 GÜNÜ TOPLANACAK GENEL KURUL'UN GÜNDƏMİ HAZIRLANDI

Türk Standardları Enstitüsü Genel Kurulu 28 Mayıs 1965 Cuma günü için toplantıya çağrılmıştır.

Üniversite, Bilim, Resmî ve Özel Kesimlerden seçilen 120'yi aşkın sayıda üye TSE'nin yeni binalarında ikinci kez bir araya gelerek, geçen 1964-1965 dönemindeki çalışmaları gözden geçirecekler, 1965-1966 döneminin programını ve bütçesini tartışacaklar ve TSE'nin yarısına yön vereceklerdir.

TSE, bu dönemde öngörülen ve gereken yardımları yeteri kadar elde edemediği için, tesisat alanında umulan gelişmeyi tam olarak meydana koyamamıştır. Laboratuvar donatımı ilerlemiş olmakla beraber, öngördüğü üzere tamamlanamamıştır. Hal böyle olunca yönelticiler, çabalarını bazı kesimlerde yoğunlaştırmışlar ve hiç olmazsa bir kaç laboratuvarın çalışmaya açılabilecek şekilde hazırlamasını sağlama yoluna gitmişlerdir.

Önümüzdeki dönemde tutulacak yol Genel Kurul'un aydınlatacağı yönde olacaktır.

28 Mayıs 1965 günü toplanacak Genel Kurul için davetiyeler hazırlanmış olup, bunlar en geç toplantı gününe on gün kala 1964 - 1965 dönemi çalışma raporu ve 1965 - 1966 çalışma programı ve bütçesi ile birlikte üyelerle gönderilecektir.

Hazırlanan toplantı gündemi aşağıdaki konuları kapsamaktadır.

- 1) TSE Yönetim Kurulu Başkanı tarafından toplantının açılması.
- 2) Genel Kurula bir Başkan ve iki Başkan Vekili seçilmesi.
- 3) Bu gündemin 5inci maddesi gereği için bir komisyon seçilmesi.
- 4) Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu, Mali Rapor ve Denetleme Kurulu Raporunun müzakeresi ile karara bağlanması, Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulunun ibrası.
- 5) Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan bütçe ve personel kadrosunun müzakeresi ve karara bağlanması.
- 6) Kimya Hazırlık Grupu Başkanının seçilmesi.
- 7) Yönetim Kuruluna iki aslı üye ve altı yedek üye seçilmesi.
- 8) Teknik Kurul'a Genel Kurul temsilcilerinin seçilmesi.
- 9) Yeni Genel Kurul üyelikleri teklifleri.
- 10) Dilek ve temenniler.

STANDARD, TSE 1965 Genel Kuruluna başarılı çalışmalarının devamını diler ve üyelerini saygıyle selâmlar.

TSE Teknik Kurulu geçtiğimiz Nisan ayı içinde yaptığı üç toplantıda yüklü çalışmaları sonunda 64 tasayı Türk Standardı olarak kabul etmiştir.

Toplantıların ilki 7.4.1965 günü yapılmış ve uzun süre görüşmelerden sonra aşağıdaki standardlar kabul edilmiştir.

- 1 — Metalik Malzemenin Basma Muayenesi
- 2 — Metalik Malzemenin eğme ve Katlama Muayenesi
- 3 — Metalik Malzemenin Vickers Sertlik Muayenesi
- 4 — Bağırsaklar
- 5 — Sert Çekilmiş Alüminyum Tel İletkenlerin Öz Direnci
- 6 — Üç Fazlı Elektrik Şebekeleri İletkenlerinin Saat Rakamıyla Belirtilmesi
- 7 — Yalıtkan Yağların Oksitlenme İstikrarının Tayini Metodları.

Bunlardan başka, gündeme bulunan «Termoplastik ve Lاستik Yalıtkanlı Y-Kabloları» tasarısı da görüslülmüş ve tesbit edilen bazı eksikliklerin giderilmesi için tasarın yine gündeme kalmak üzere Alt Komiteye iade edilmiştir.

21.4.1965 günü yapılan Teknik Kurulu toplantılarında ise,

- 8 — Termoplastik ve Lاستik Y-Kabloları
- 9 — Dösemə Plâkaları
- 10 — Mamûl Deriler (Bu ad altında kabul edilen ve sayıları 23'ü bulan standardlar sunlardır: Mamûl derilerin piyasaya arz şartları, satış birimleri ve usulleri, Mamûl derilerden nitumune alma, Mamûl deri kusurları ve kalitelere ayırma, Mamûl deri toleransları, Kalite beyan vesikası, Kontrol ve muayene, Köseleler ve gön, Sabunlu kösele, Kayışlı kösele, Kromlu Kösele, Vaketa, Sömkrom Vaketa, Vidala, Süet, Glase (Şevro), Eldivenlik napa, Eldivenlik glase ve eldivenlik süet (ger), Astarlık deriler, Elbiselik deriler, Sahtian, Yüzük keçi derileri, Güderi, Rugan, Deri ve köselelerin kimyasal muayne metodları, Deri ve kö-

selelerin fiziksel muayene metodları.

11 — Kösele düş kayışlar.
tasarıları görüşüllererek kabul edilmiş-
tir.

Aynı son toplantısı ise 27.4.1965
günü yapılmış ve gündemin 3 ve 4
numaralı maddelerini teşkil eden
«İçme Suları» ile «Güç Transfor-
matorları» tasarıları sona alınarak sıra
ile tasarılar görüşülmüştür.

Bu toplantıda da su tasarılar
kabul edilmiş ve Türk Standardı ha-
line gelmiştir :

12 — Çelik Borularda Yassıla-
ştırma Muayenesi

13 — Roga Metodu ile Kömürün
Kaliplasma Gücünün Tayi-
ni

14 — Pamuklu mensucat tarif,
deney ve malzeme stan-
dardları (Bu kategoride 5
tanesi tarif, 16 tanesi de-
ney ve 6 tanesi malzemeyi
ilgilendiren 27 standar-
vardır.)

15 — İçme suları (DSİ ve Sağ-
lık Bakanlığı yetkilileri i-
ile yapılan işbirliği sonucu
meydana gelmiş bulunan
bu tasarıların standard ola-
rak kabulü ile önemli bir
boşluk doldurulmuş bulun-
maktadır.)

16 — Güç Transformatörleri.
TSE Teknik Kurulu böylelikle
1964-1965 çalışma dönemini kapamış
bulunmaktadır.

B. M. Avrupa Ekonomik Komisyonu «Sert Kabuklu Meyveler Eksperler Grubu» TSE'de Toplanıyor

3 - 6 Mayıs tarihlerinde yapılacak toplantıda iç fındık,
iç ceviz ve iç badem standard tasarıları gözden geçirilecek

Avrupa Ekonomik Komisyonu Çalışma Grupu Genel Kurulu'na su-
(ECE) nin Kabuklu Meyvelerin Stan-
dardlaştırılması üzerinde çalışan
Eksperler Grupu, bu yılı toplantı-
sını memleketimizin daveti üzerine
3-6 Mayıs tarihleri arasında Anka-
ra'da, Türk Standardları Enstitüsü
Konferans Salonunda yapacaktır.

Türk Standardları Enstitüsü ta-
rafından büyük bir titizlikle hazırla-
lanan toplantı programına ek ola-
rak 7-9 Mayıs tarihleri arasında 3
günlük bir Karadeniz gezisi de dü-
zenlenmiştir.

Eksperler Grupu, bu toplantıla-
rında, daha önce hazırlamış iç
fındık, iç ceviz ve iç badem stan-
dard tasarılarını gözden geçiricek-
tir. Geçen yıl bu tasarılar üzerinde
ki ilk çalışmalar İspanya'nın Bar-
celona şehrinde başlamış, genel gö-
rüşmeler yapılmış ve bazı laboratu-
var çalışmalarına ihtiyaç belirdi-
ğinden, bu araştırmaların elde e-
dilecek sonuçlara göre tasarıya son
şeklinin verilmesi kararlaştırılmış-
ti.

İki toplantı arasındaki süre i-
çinde üye ülkeler, çeşitli konularda
gerekli bilgileri hazırlamış bulun-
maktadır. Bu sebeple memleke-
timizde yapılacak bu defaki toplantı-
da, tasarıların son şeklini alarak,

3 Mayıs günü saat 10.00 da bir
törenle başlayacak ve dört gün ara-
lıksız devam edecek olan toplantı-
ra, 30 Nisan akşamına kadar alınan
haberlere göre 10 ülkeyi temsil eden
delegeler katılacaktır.

7 Mayıs sabahı Ankara'dan oto-
busle Ordu'ya hareket edilecek ve
Karadeniz bölgesinde geçirilecek o-
lan iki gün içinde delegelere, fındık
bahçelerimiz, fındık işleme tesisleri-
miz ve fındık pazarlama usullerimiz
gösterilerek, mahallinde gerekli bil-
gileri edinmeleri sağlanacaktır.

TSE Genel Sekreteri Velid İsfendiyar için M. M. O. da bir tören yapıldı

Türk Standardları Enstitüsü
Genel Sekreteri Velid İsfendiyar
meslek hayatı 25 yılı doldur-
duğu için Makina Mühendisleri
Odası tarafından kendisine tö-
renle bir şilt verilmiştir.

Aynı törende 40. ve 25. yılını
dolduran diğer makina mühendis-
leri de gümüş ve bakır şiltlerle
mükafatlandırılmışlardır.

TSE Hazırlık Gruplarında

ELEKTRİK :

Elektrik Lâmbaları İçin Vidalı Başlık ve Duy-
lar, Tavlanmış Bakırın Özdirenci, Parafudralar
tasarıları üzerindeki çalışmalar ilerlemektedir.
Bu tasarıların yakında tamamlanarak Teknik
Kurula sunulacağı umulmaktadır.

MÜHENDİSLİK :

- ★ İmar ve İskân Bakanlığından 18, Köy İşleri Ba-
kanlığı Topraksu Genel Müdürlüğünden ise 40
konu ile ilgili standardların hazırlanması talep
edilmiştir.
- ★ «Kağıt Yapraklarının Genişliği», «İşleme Tabi
Tutulmuş Yazı ve Baskı Kağıdı Boyutlarının ve
İmâl Yönlerinin Belirtilmesi», «Fizik Birimle-
rinde ve Teknikte Kullanılan Matematik İşaret-
leri ve Semboller» tasarıları Teknik Kurula
sunulmak üzere tamamlanmıştır.

MAKİNA :

«Taşlama Taşları», «Çelik Gaz Boruları», «Çelik
Presiyon Boruları», «Metalik Malzemenin Sü-
reli Uzama ve Kopma Süresini Tayin Muayene-
leri», «Musluklar» ve «Valfler» tasarıları müta-
laaları alınmak üzere ilgili yerlere gönderil-
miştir.

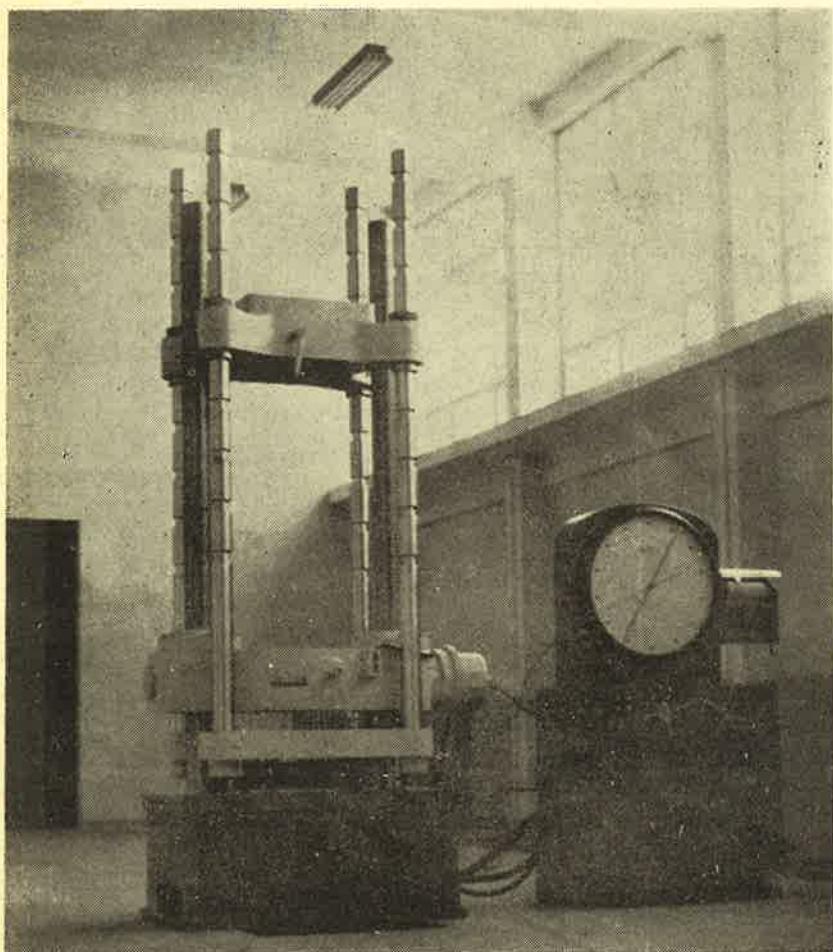
ZİRAAT :

«Sofralık Saraplar», «Türk Tütünleri» ve «Ye-
meklik Yeşil Zeytin» tasarıları üzerinde son ha-
zırlıklar yapılmaktadır. Bu tasarılar yakında
Teknik Kurula sunulacaktır.

İNŞAAT :

- ★ «Duvar Tuğlaları» tasarısı üzerindeki çalışma-
lar bitmiştir.
- ★ «Kerestelik Kayın Tomruğu» tasarısı yakında
mütalâa için ilgili yerlere gönderilecektir.
- ★ «Ahşap Talaş Levhaları (Heraklit, Herkülit)»
tasarısı mütalâaya gönderilmiştir.

TSE Laboratuvarlarında yeni gelişmeler kaydedildi

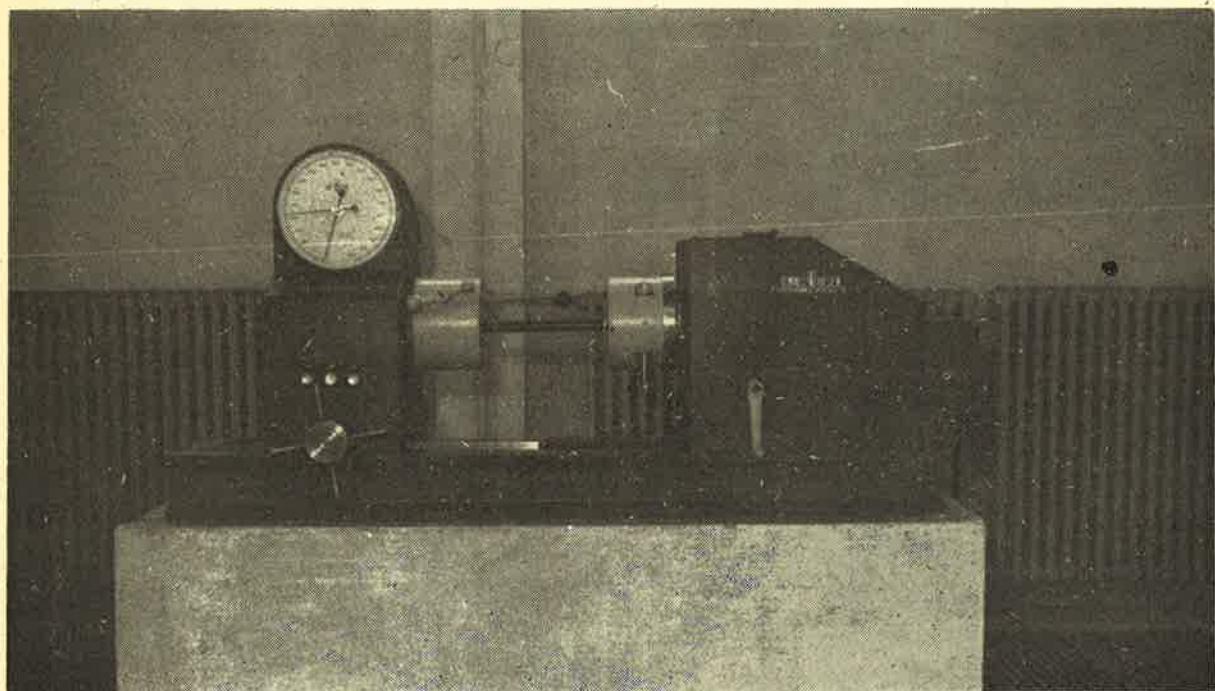

Resim — 1

Nisan ayı içinde
bazı Laboratuvarlar
tamamlandı

Bu ay içinde Türk Standardları Enstitüsü Laboratuvarlarının kuruluş çalışmalarında önemli gelişmeler olmuştur. «D Bloku» adını verdiğiımız binada kurulması ele alınmış olan Kimya, Hayvansal ve Bitkisel Ürünler, Tekstil ve Organik Maddeler Laboratuvarlarının havagazı, sıcak ve soğuk su, basınçlı hava, vakum, elektrik ve drenaj tesisleri tamamlanmış, memleketimizin tanımlı bir çelik eşya fabrikasına siparişi verilmiş olan laboratuvar masa ve sehpaları tamamlanarak Enstitü'ye teslim edilmiştir. Bu malzeme dünya standartlarına uygun ve demontabl esaslara göre yaptırılmış olup, kolayca yerlerine monte edilebilir niteliktidir. Sabit temperatür ve sabit relatif hümidiye'de bulundurulması gereken Tekstil Laboratuvarı bu esaslara uygun olarak tekrar edilmiş, kaplama ve diğer tesisatı da bitirilerek çalışmaya hazır hale getirilmiştir.

«C Bloku» nda kurulan İngaat Malzemesi Test ve Araştırma Laboratuvarında ağır çekme ve ezme ya-

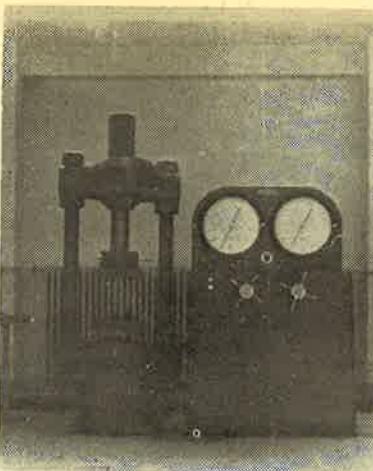

Resim — 2

pan makinaların montajı bitmiş; böylece lâboratuvar tamamlanmıştır.

Bu lâboratuvara çimento, beton, diğer harçlar, tabîf ve sun'i inşaat taşları, bitüm, bitümlü malzeme, inşaat demirleri, yer kaplama malzemeleri gibi yapı ile ilgili çeşitli malların test, analiz ve araştırma çalışmaları yapılabilecektir.

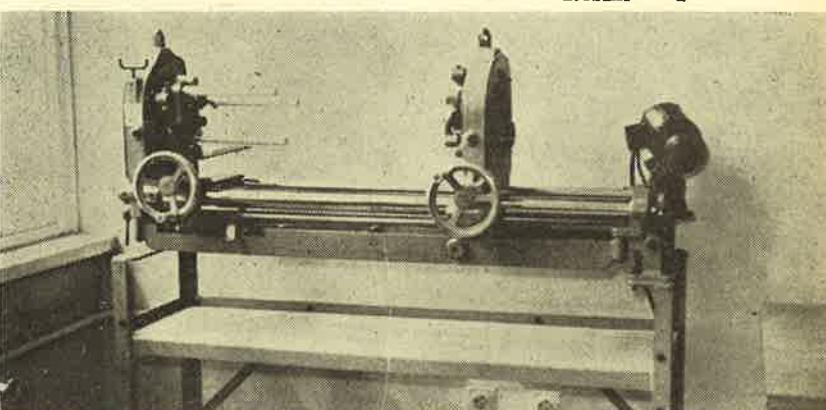
Bu sayfalarda sunduğumuz fotoğrafların, lâboratuvarlardaki son gelişmeler hakkında bir fikir vereceğini ummaktayız.

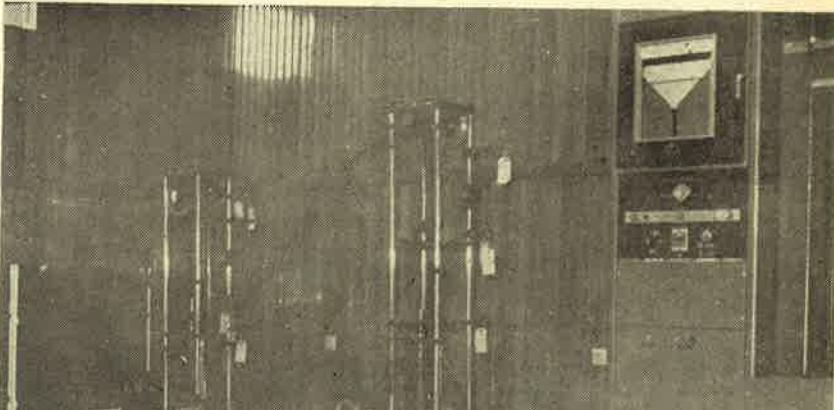
Resim — 3

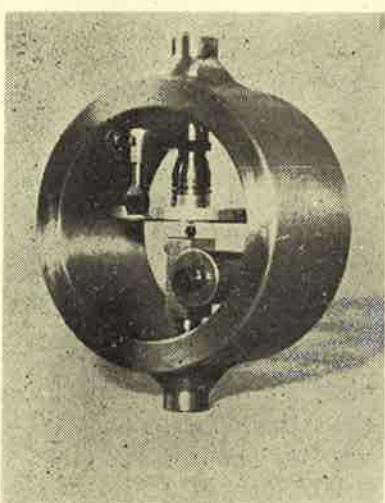
Resim — 4

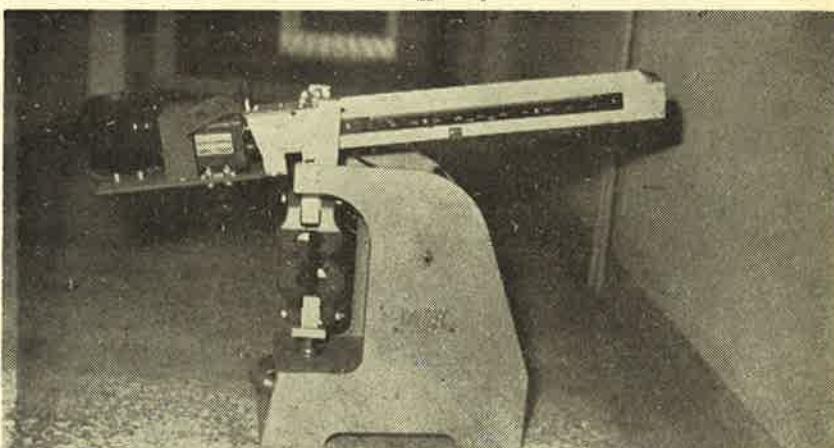
Resim — 5

Resim — 6

Resim — 7

Resim — 8

Türk Teknikerler Cemiyetinin 7. Genel Kurulu Toplandı

Türk Teknikerler Cemiyetinin 7. Genel Kurul toplantısı 4 Nisan 1965 Pazartesi günü İmar ve İskân Bakanlığı konferans salonunda yapıldı.

Millî Eğitim Bakanı Cihat Bilgehan, Bayındırlık Bakanı Orhan Alp, Müsteşarılar, ilgili Bakanlıkların yetkilileri ve yurdun çeşitli bölgelerinden gelen 500'e yakın temsilcisinin katıldığı toplantı, Türk Standardları Enstitüsü adına arkadaşımız İ. Tamer Berkün izlemiştir.

Toplantıdan önce bütün hazır bulunanlara dağıtılan dergimiz büyük bir ilgi ile karşılanmış ve teknikerlerimizin çalışmaları ile yakından ilişkisi bulunan Türk Standardlarının tanıtılması oldukça faydalı olmuştur.

Bu arada arkadaşımız, Millî Eğitim Bakanı Cihat Bilgehan ve Mesleki ve Teknik Öğrenim Müsteşarı Prof. Melik Koçer'le görüşmüştür ve Millî Eğitim Bakanlığının bağlı çeşitli teknik eleman yetiştiren okullarla, TSE'nin, Türk standardlarının tanıtılması bakımından işbirliği yapma isteğini bildirmiştir.

Bakan ve Müsteşar tarafından memnunlukla karşılanan teklifimizin, önumüzdeki günlerde Mesleki ve Teknik Öğrenim Müsteşarlığı ilgilileri ile yapılacak görüşmeler sonucunda, faydalı bir işbirliği yaratacağı umulmaktadır.

Türk Teknikerler Cemiyeti Başkanı Ramazan Dayoğlu tarafından

açılan Genel Kurul toplantısında, Bakanlar ve diğer misafirler de konuşmalar yapmışlar, daha sonra günde me geçilerek toplantı devam etmiştir.

Kalkınmamızın teknik yönünde kendilerinden çok seyler beklediğimiz teknikerlerimizi, kongre sonunda seçilen Yeni Yönetim Kurulunu kutlar, başarılar dileriz.

Kutu - poşet emniyet

KİBRİTLERİ

TÜRKAY ENDÜSTRİ VE TİCARET
Anonim Şti. — İstinye

TÜRK LOYDU

BİR GEMİ TASNİF MÜESSESESİNİNE OLAN İHTİYAC — GEMİLERİN TASNİFİNİN ÖNEMİ — YABANCI TASNİF MÜESSESELERİ — TÜRK LOYDU, KURULUŞU VE ORGANLARI — TÜRK LOYDUNUN FAALİYETLERİ

Doç. Dr. Turgut KALPSÜZ

Deniz vasiyalarının tasnifi bakımından önemli mal ve hizmet standardları hazırlaması itibariyle faaliyetleri, Türk Standardları Enstitüsünü yakından ilgilendiren Türk Loydu'nun statüsü ve çalıfları hakkında «Standard» dergisinin okurlarına bilgi vermeyi faydalı buluyoruz.

Türk Loydu, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu 13'üncü maddesi gereğince teşkil edilen Gemi Mühendisleri Odası Talmathnamesinin 6'ncı maddesi (e) fıkrasına göre deniz vasiyalarının şayansı itimat ve doğru bir şekilde sınıflandırması amacıyla kurulmuştur.

1. BİR GEMİ TASNİF MÜESSESESİNİNE OLAN İHTİYAC

Gemilerin sınıflandırılması, onların belirli bazi esaslara göre ve bir sistem içinde tefrik ve tasnif olunması demektir. Tasnife esas teşkil eden teknik hususlar ve sistem, gemi sınıflandırma müessseselerine göre değişir. Fakat her halde en genel anlamda bir takım sınıflar teşkili için o sınıflara has bazı aslı özelliklerin tesbiti zaruridir. Gemilerin sınıflandırılmasında kotas, inşa özellikleri, geminin yaşı ve içerisinde bulunduğu durumdur. Geminin büyük veya küçük olması, inşaat ölçülerine; sağlam olup olmaması, inşanında kullanılacak malzemeye ve emniyet derecesi ise, tercih olunan inşa tekniğine göre değişir. Bu durum gözönüne alınarak her sınıf için belirli bazi inşa kaideleri tesbit olunmuştur. Bir geminin bir sınıfa ithal edilebilmesi için, o sınıf hakkında tesbit edilen inşa kaidelerine uygun olarak inşa edilmiş bulunması gereklidir. Inşa kaideleri ise, gemi inşaatında kullanılan malzeme ve mehizatın evsafından başlayarak, geminin ölçütleri, tonajı, ağırlığı, tesisatı, inşa tekniği ve usulleri v.s. yi kapsar. Gemilerin bu kaidelere göre inşai onların ekonomik, sağlam ve emniyetli bir tarzda imâlini sağladığı gibi sınıflandırılmalarını da kolaylaştırır. Özellikle sınıflandırma bakımından inşaatın kontrolü önemlidir. Diğer yandan bir geminin kayıt ve tescil olunduğu sınıfı muhafaza edebilmesi için periyodik kontrolden geçmesi, bu suretle zaman zaman, o sınıfa giren gemilere has emniyet ve evsafi haiz olmakta devam etdi etmediğinin tesbiti de lazımdır. Geminin yaşı gemilerin tasnifine başlangıç zamanlarında, sınıflandırmaya esas teşkil eden başlıca ve hattâ yegâne unsuru. Önceleri gemiler sadece yaşlarına göre üç sınıfa ayrıılıyordu. Şimdi bu kıs-tasa diğer bir çokları daha eklenmiş bulunmaktadır.

Geminin içerisinde bulunduğu durum ve ezcümle, bakım ve tutumunun ve tamirlerinin muntazaman ve gereği gibi yapılmakta olup olmaması da gemilerin sınıflandırılmasında büyük rol oynar.

2. GEMİLERİN TASNİFİNİN ÖNEMİ

Bütün bu unsurların gözüne alınarak bir geminin sınıflandırılması ise, birçok bakımardan önemlidir. Önce bir gemi ile yükünü taşıtabilecek olan kimse, geminin sağlamlık ve emniyet derecesi ve yaşı gayet yakında ilgilendirir. Bunun gibi bir gemiyi satın alacak olan kimse onun evsafi, inşa hususiyetleri ve içerisinde bulunduğu durumu objektif bir surette bilmek ihtiyacındadır. Ayrıca bir gemi ipoteği mukabilinde ikraza bulunacak kimse de geminin durumu ve sınıfı ile yakından ilgilidir. Nihayet sigortacılar gemiyi veya yükü sigortalmadan önce geminin yaşı, evsafi, sağlamlığı ve kıymeti hakkında sihhatalı ve isabetli bir malumat sahibi olmak mecburiyetindedirler.

3. YABANCI TASNİF MÜESSESELERİ

Bu ihtiyaçlar 18inci asırdan beri bir inşaat tasnif müessseselerinin doğmasına sebep olmuştur. Bu müessseselerin, kuruluşu 17inci asra kadar dayandırılan en eskisi «Lloyd's Register», en fazla milletlerarası nitelik arzedeni ise, 1828 senesinde Anvers'de «Deniz Sigorta Şirketleri İçin Haber Alma Bürosu» olarak kurulmuş bulunan «Veritas»dır. Bu ilk iki tanınmış gemi tasnif müessseselerinin faaliyeti de başlangıçta sadece gemilerin durumu, sınıf ve değerleriyle ilgili bilgiyi verme ve yayılama şeklinde olmuştur. Sonradan yukarıda açıkladığımız ihtiyaçlar yüzünden bir yandan gemi sahipleri bir gemi inşa ettirmeye başladıkları zaman inşaatın kontrolünü, gemi inşa olunduktan sonra onun periyodik kontrolleri ile tamiri, kızaklanması ve havuzlanması sırasında kontrollerini tasnif müessseselerine yaptırmağa başlamışlardır; diğer yandan resmi merciler bazı tesbit ve belge verme işlerini bu müessseselere bırakmışlardır böylece gemi tasnif müessseselerinin faaliyet sahası genişlemiştir. Bir tasnif müesssesesine olan ihtiyaçlar ortaya çıktığı ve mahallî hususiyetlere göre farklılaşma arzettmeye başladığı zaman muhtelif memleketlerde bâzı yerli tasnif müessseseleri tesisine de gidilmiştir.

Amerika'da kurulan «American Bureau of Shipping» (ABS) ile «Record of American and Foreign Shipping» ve «Great Lakes Register», Almanya'da kurulan «Germanischer Llyod», İtalya-

da kurulan «Registro Navale Italiano», Yunanistan'da kurulan «Helen Veritas» bunlar arasında sayılabilir.

Cesitli memleketlerde kurulan bu gemi tasnif müessseselerinin ortak özelikleri resmi bir nitelik taşımamaları, hepsinin birer hususî hukuk müesssesesi şeklinde tesis edilmiş olmalıdır; bunulla beraber çalışma usullerindeki ciddiyet ve dürüstlükleri sayesinde kendilerine bazı yetkiler ve görevlerin de verilmesi sonunda zamanla yarı resmi bir nitelik kazanmışlardır. Meselâ, Fransa'da 16 Haziran 1933 tarihli bir kanun gereğince Veritas Şirketinin birinci sınıftına kayıtlı gemiler genellikle sefere çıkmadan önce gemilerin geçirilmeleri gereken muayeneden muafırlar. İngiltere'de Ticaret Nezaretine düşen gemilerde yükleme sınırının tesbiti işi Lloyd's Register'e bırakılmış olup, bu konuda o-nun düzenleyeceği belgeler asıldır. Fransa ve Belçika'da mahkemeler, gemi tasnif müessseseleri tarafından gemilerin muayenesinden sonra verilen kotları, geminin yola elverişliliği hususunda filî bir karine (fiction de fait) saymaktadır.

4. TÜRK LOYDU, KURULUŞU VE ORGANLARI

Türkiye'de de genellikle bir gemi tasnif müesssesesine olan ihtiyaçlar, hususî milletlerarası gemi tasnif müessseselerinin fazla külfetli ve zammetli olan küçük teknelerin sınıflandırılması işini üzerlerine almak istememeleri ve zaten Türkiye'deki teknelerin en büyük bir kısmını teşkil eden bu nevi tekneler için tesbit edilmiş inşa kaidelerinin dahi bulunmaması, büyük gemilere mahsus inşa kaidelerinin ise, ancak fazla döviz sarfı ile Türkiye'ye ithali mümkün yabançı malzemenin nazari itibara alınarak hazırlanmış olması; klasik bir geminin devamlı olarak milletlerarası bir tasnif müesssesesinin kontrolü altında bulunurulmasının doğuracağı sorvey masrafıları ve vesika ücretlerinin dahi dış memleketlere döviz transferlerini gerektireceği gibi sebepler, 28 Şubat 1962 tarihinde bir Türk Lojlu kurulmasını intâc etmiş tir. Statüsü gereğince; göl, nehir, kanal, liman ve denizlerde makinelî, makinesiz ahşap, demir, beton v.s. gibi bütün yüzey vasıtalar inşai için kaideler tesis etmek, bu kaidelere göre yüzey vasıtaların kontrol ve tecrübe转移lerini yaparak sınıflarını tayin etmek, onları tescil etmek ve sertifika vermek; yüzey vasıtaların teknik malîyatı ve teçhizatının inşa ve tamirlerinde kullanılan malzemenin evsafi ile ilgili standartları tesbit etmek, (Devamı 28. sayfada)

TÜRK STANDARDLARI

Türk Standardları Enstitüsü

SUBAT 1965
Birinci Baskı

Basınçlı sıvılar için SERT PVC PLASTİK BORU PARÇALARI

TS 201/2

SOCKET FITTING FOR PIPES UNDER PRESSURE

UDK 621.643.29:
678.743.22

Ölçüler mm dir.

Verilmeyen hususlarda imalatçı serbesttir.

Boru parçası tipi	Soket çapları											
	10	12	16	20	25	32	40	50	63	76	90	
Z Montaj boyları												
90° Dirsek		6 ± 1	7 ± 1	9 ± 1	11 ± 1	$13,5 \pm 1,2$	$17 \pm 1,6$	21 ± 2	$26 \pm 2,5$	$32,5 \pm 3,2$	$38,5 \pm 4$	46 ± 5
45° Dirsek		3 ± 1	$3,5 \pm 1$	$4,5 \pm 1$	5 ± 1	$6 \pm 1,2$	$7,5 \pm 1,6$	$9,5 \pm 2$	$11,5 \pm 2,5$	$14 \pm 3,2$	$16,5 \pm 4$	$19,5 \pm 5$
90° Te		6 ± 1	7 ± 1	9 ± 1	11 ± 1	$13,5 \pm 1,2$	$17 \pm 1,6$	21 ± 2	$26 \pm 2,5$	$32,5 \pm 3,2$	$38,5 \pm 4$	46 ± 5
Soket		3 ± 1	3 ± 1	3 ± 1	3 ± 1	$3 \pm 1,2$	$3 \pm 1,6$	3 ± 2	3 ± 2	3 ± 2	3 ± 2	3 ± 2
Manşon		$13,5 \pm 1$	$13,5 \pm 1$	$13,5 \pm 1$	$13,5 \pm 1$	$13,5 \pm 1,2$	$17 \pm 1,6$	21 ± 2	$26 \pm 2,5$	$32,5 \pm 3,2$	-	-

YENİ Standardlar

- I -

Sert PVC Plâstik Borular ve Boru Özel Parçaları Standardı

Feyzi ÖZİL
Yük. Mak. Müh.

TSE Teknik Kurulunun son toplantılarında kabul edilen standardlardan biri de «Sert PVC Plâstik Borular ve Boru Parçaları Standardı» dir. Bilindiği gibi, plâstik mazemeler, gün geçtikçe metalik mazemenin yerini almaktadır. Sert PVC'den yapılan plâstik boruların metal boruların yerinde kullanılmak üzere piyasaya arzı gerçekten büyük önem taşımaktadır. Memleketimizde bu boruları yapmak için ilk teşebbüsler vardır. Bundan dolayıdır ki, bu boruların piyasaya arzı ile birlikte standardı da yürürlüğe girmış olacaktır. Şimdi den söyliyebiliriz ki, sert PVC plâstik borular memleket kalkınmasında büyük rol oynuyacaktır.

Sert PVC plâstik borular basıncı sıvıları iletmekte kullanılır. Bundan böyle kimya sanayiinde çeşitli kimyasal sıvıları iletmekte metal borular yerine bu standardlarda konu olan sert PVC plâstik borular kullanılacaktır. Yakında Teknik Kurul'un tasvibine sunulacak sert PVC'den yapılmış «İçme Suyu ile Pis Su Boruları» standardlarına göre yapılacak borular da yine çelikten ve kır-dökümden yapılan metal borular yerine kullanılacaklardır. Bu plâstik boruların imâl maliyetinin daha düşük olması, paslanma ve zamanla bozulma gibi sakızaların da söz konusu olmaması özellikle köy içme suları bakımından büyük önemini ortaya koymaktadır.

Simdi «Standard» Dergisi sayın okuyucularına sert PVC plâstik borular standardı hakkında özet bilgi vermek isteriz. Önce PVC maddesi nedir? Ve bu maddenin özellikleri nelerdir? Bu noktaları açıklayalım:

«PVC» kısa işaretti «Polivinil-Klorür» maddesini ifade eder. Bu maddenin fiziksel özelliği şöyledir: Ortalama yoğunluk $1,38 - 1,4 \text{ g/cm}^3$ Uzunlamasına genleşme kat sayısı 6×10^{-6} /°C Isı iletkenliği 0,13 kcal/mh °C Esneklik (Elâstikiyet) Modülü 30000 kp/cm²

Yüzey direnci 10^{12} ohm Çekme dayanımı $60 - 100 \text{ kg/cm}^2$

Sert PVC'den yapılan borular yetenerecede sert olup boyalı ederler ve ısı karşısında belirli oranında uzayıp kısalabilirler. Borular tales kaldırılmak suretiyle işlenebilirler; belirli bir sıcaklıkta isınlendirilebilirler. $180 - 210^\circ\text{C}$ sıcaklıkta borular uç uca kaynak edilebilirler. Yani bu durumda plâstik madde erime durumuna yaklaşmış olduğundan daha çok tutkalla yapıştırma usulü tercih edilir. Diğer metal borularla olduğu gibi sert PVC'den yapılmış manşon, dirsek ve T-parçaları boruların birleştirilmelerinde kullanılırlar. Standardda borularla birlikte bu parçalar da ele alınmıştır.

Sert PVC plâstik borular için uygulanan basınçlar şunlardır:

Kg/cm ²
1
2,5
4
6
10
16

Bu borular için gereklidir karlılıkla anlaşmalarla daha yüksek nominat basınçlar da kullanılabilir.

40°C sıcaklığından sonra sert PVC plâstik boruların zaman süreli dayanımı düşündüründen yüksek sıcaklıklarda çalışan borular zaman zaman

kontrol edilmelidir. Sicaklığın düşmesi ile çarpmaya karşı dayanım azaldığından, don zamanı boruların taşıma ve montaj işlerinde bu nokta göz önünde bulundurulmalıdır.

Sert PVC plâstik borular, igerinden geçen sıvıları bir miktar emerler. Bu miktar boru ağırlığının % 2,3,5 oranındadır.

Borular 5 - 12 metre uzunlukta yapılırlar. Çapları da 5 mm ile 160 mm arasında değişir. Borular et kalınlıklarına göre hafif, orta kuvvetli, kuvvetli ve çok kuvvetli olmak üzere dört tipe ayrırlırlar. Mesela 50 mm çapındaki bir hafif borunun et kalınlığı 2 mm olmasına karşılık çok kuvvetli bir borunun et kalınlığı ise 5,9 mm dir.

Borular piyasaya arzedilmeden önce aşağıdaki deneylere tabi tutulurlar:

- Zaman süreli iç basınç,
- Vurma Eğme,
- Su emme,
- Isı altında boyut değişikliği.

Bu deneyler hakkında standardda geniş bilgi vardır. Yalnız şu noktayı belirtmek isteriz ki, boruların 20°C sıcaklığında bir saat süre ile 420 kg/cm^2 lik basınçda dayanmaları şarttır.

Standardın memleketimizde yeni başlayan sert PVC boru imâline yön vereceğine ve olumlu sonuçlar yaratagina inanmaktadır.

Forum Fikir Meydanıdır

- Özgürlük içinde devrim için Orta Yol **FORUM**'da
- Aydınların sorularına cevap **FORUM**'da
- Okurların fikirleri için sayfa **FORUM**'da

Yıllık Abone : 22,— TL.

(Öğretmen ve Üniversiteliye 18,— TL.)
Fiyatı 100 kurus — P. K. 131 — Ankara

Genel dağıtıçı : **BATEŞ Bayilik Teşkilatı — İstanbul**

(Standard — 34)

TURK STANDARDLARI

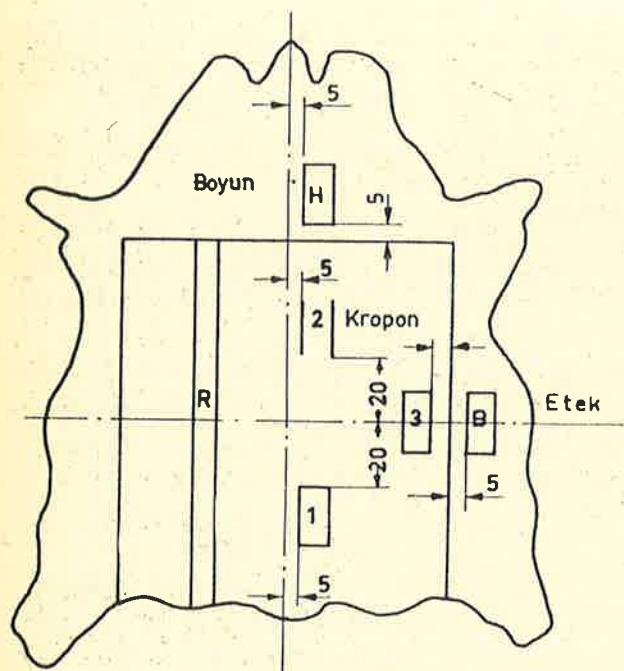
Türk Standardları Enstitüsü

MAMUL DERIDE NÜMUNE PARÇALARININ KESİLDİĞİ YERLER

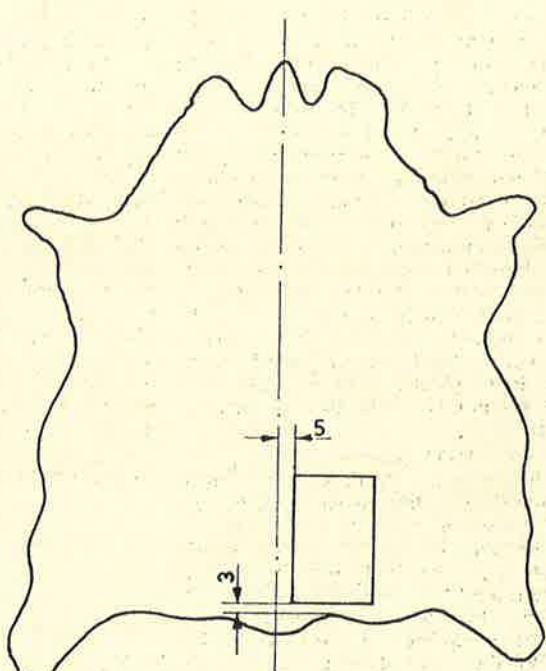
TS. 214 - 236

NİSAN 1965
Birinci Baskı

UDK

ŞEKİL:1

ŞEKİL:2

MAMUL DERI STANDARDLARI

Ibrahim KUTLUTAN

Büyükbaş, küçükbaş hayvan hamderilerinden sonra işlenmişleri de ele alınarak düzenlenen tasarılar, TSE Teknik Kurulunun tasvibinden geçirilmek suretiyle birer Türk Standardı haline koyulmuştur.

A — Mamül deri Genel Standardları,

B — Mamül deri Özel Standardları, başlıklar altında iki grup içinde toplanan 23 tane yeni Türk Standardının, özellikle orijinal çalışma meydana getirilmiş bulunması, TSE ve memleketimiz hesabına gerçekten ögünülecek bir başarıdır.

Bunlardan :

Mamül deri Genel Standardları Grubunda, Mamül Derilerin Piyasaya Arz Şartları, Satış Birimleri ve Ustilleri, Mamül Derilerde Numune Alma, Mamül deri Kusurları ve Kalitelere Ayırma, Mamül Deri Toleransları, Kalite Beyan Vesikası, Kontrol ve Muayene, Deri ve Köselelerin Fiziksel Muayene Metodları, Deri ve Köselelerin Kimyasal Muayene Metodları adlarını taşıyan 7 tane Türk Standardı yer almıştır.

Mamül Deri Özel Standardları grubunda ise :

Gön ve Köseleler, Sabunlu Kösele, Kayışlı Kösele, Kromlu Kösele Vaketa, Sömkrom Vaketa, Vida, Süet, Gläse (Sévro), Eldivenlik Napa, Gläse ve süet, Astarlık Deriler, Elbiselik Deriler, Sahtian, Yüzük Keçi Derileri, Göderi, Rugan adlarında 16 tane Türk Standardı vardır.

Sadece bu listenin gözden geçirilmesi, yapılan hizmetin önemini ve gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Söz konusu Türk Standardının yürürlüğe konulmasından, deri üreticilerinin yanlarında ayakkabıcılar, konfeksiyoncuların, deri fabrikatörlerinin, deri ihracatçısının ve bütün halkımızın ayrı ayrı faydalananacakları şüphesizdir.

Bu hususta sayın okurlara bir örnek verebilmek için biraz da bu standardların iç yapılarına eğilmek ve bazı paragraflar almak yerinde olacaktır. Şöyle ki :

A, Grubu

Mamül derilerin piyasaya arz şartları, satış birimleri ve usulleri standardları :

Tarifler maddesinde:

Satışa hazır mamül deri, «Özel standardına uygun olarak, çeşitli

işleme safhalarından geçtikten sonra sınıfları, tipleri ve kaliteleri belirtilmiş, finisaj görmeyen yüzlerinden gerekli bilgi ve işaretleri taşıyan damga basılmış ve ambalajlanmış halde, fabrika veya imalathanenin satışa hazır mal yerine veya ambarlaruna konulmuş deriler» diye tanımlanıyor ve bunu izleyen paragraflarda ise mamül derilerin nelererde ve ne durumda bulundukları zaman aynı kategoriye girebilecekleri açıklanıyor.

Piyasaya arz maddesinde :

Her mamül derinin üzerine, standard numarası ile sınıfını, kalitesini ve tipini, imalatçı firmanın alâmeti farikasını, balya ve paketlerde ise içlerindeki deri sayısını birlikte damga vurulacağı,

Ambalajlama maddesinde :

— Kanat ve Kropon halindeki gön ve köselelerin, Vaketaların, Viadalaların, Süetlerin ve başka kişiğin baş mamül derilerin nasıl ve kaçar tane olarak konulacağı,

— Gön ve çeşitli köselelerle Vaketaların kg. üzerinden, astarlık derilerin paket halinde, eldivenlik derilerle güderilerin tane ile, yüzük mamül derilerin ise dm² hesabıyla alınıp satılacağı,

— Mamül deriler, katkı maddeleriyle ağırlaştırıldığı takdirde nasıl işlem yapılacağı,

— Mamül derilerin ne şartlar altında red veya iade edilebileceği veya hataları hakkında kovuşturma açılabileceği anlatılıyor.

Mamül Derilerde Numune Alma Standardı :

Numune derilerin ayrılması maddesinde :

Mamül deri partilerinden satıcı ve alıcının uyuşması ile ne oranda numune alınacağı ve bunlardan numune parçalarının nasıl kesileceği belirtiliyor, numune parçalarının boyutları veriliyor,

daha sonraki maddelerde ise fiziksel deneyler ve kimyasal analizler için numunelerin hazırlanma sekli anlatılıyor.

Mamül Deri Kusurları ve Kalitelere Ayırma Standardı :

Tarifler maddesinde : Mamül derilerin genel kusurlarına göre kalitelere ayrılacek ve mevzuu kusurların % leri türlerinden de derecelendirileceği yazılıyor. Derinin tümüne kapsayan, kusurları, genel ve yalnız derinin bir kısmında görülen kusurları, mevzi olarak adlandırılıyor.

Daha sonra gelen maddelerde, kalitelere ve derecelere ayrılmadı, temel olacak kusurlar sayılır, her kalite veya derecede bulunabilecek kusurlar bir çizelge halinde gösteriliyor ve bunlar değerlendiriliyor. Ayrıca kalitelere, derecelere ayıma usulleri bildiriliyor.

Mamül Deri Toleransları Standardları :

Mamül derilerin her çeşidi için özel standardlarındaki sınıflandırımda, fiziksel ve kimyasal özelliklerde kabul edilebilecek toleranslarla red veya iade, kovuşturma sebebi olabilecek kusur oranları veriliyor.

Kalite Beyan Vesikası, Kontrol ve Muayene Standardı :

Standardın metninde, imalatçı, satıcı veya temsilcilerinin, isteyen alıcılara vermek veya göstermek zorunda bulundukları «Kalite Beyan Vesikası» tanımlandıktan sonra kontrolün nasıl yapılacağı ve bunun sonucuna göre ilgilileri hakkında uygulanacak işlem belirtiliyor.

Bu grup standardlara ekli foyerde de mamül deri gön ve köselelerin ayrı ayrı adlandırılan kısımları ile kusurlarının bulunabilecekleri yerleri canlandıran şemalar yer almış bulunmaktadır.

Fiziksel, Kimyasal Muayene Metodları Standardları :

Bu standardlarda, gön ve köselelerle, mamül deri fiziksel ve kimyasal muayenelerinde uygulanacak metodlar ele alınmış, yapılacak muayene işlemleri açıklanmıştır.

B Grubu - Gönlerle Çeşitli Köselelerle mamül derilerin özel standları :

Önce bunların tarifleri yapılıyor, fiziksel ve kimyasal özellikleri ayrı ayrı çizelgelerde veriliyor, sonra sınıf, tip ve kalitelerini test etti, muayenelerinde kullanılacak Türk Standardlarının numaraları gösteriliyor.

Yukardaki açıklamalarımızdan da anlaşılacığı gibi halkımızın giyim kuşamında önemli tüketim maddelerinden sayılan gön ve köselelerle mamül deriler standardlarının yapılması ile büyük bir ihtiyacımız karşılanmış, anlaşılmazlık ve huzursuzluğ yaratılan bir çok şikayet konusu ortadan kaldırılmış olmaktadır.

Milletimize hayırlı olsun.

KAVEL

Kablo ve Elektrik Malzemesi Ltd. Sti.
İSTINYE - İSTANBUL

TELGRAF : Kavelkablo - İstanbul

TELEFON : 63 53 20 - 63 53 99

MAMULLERİ

- PLÂSTİK İZOLELİ İÇ VE
DİS TESİSAT TELLERİ
- HATTI HAVAİ TELLERİ
- TELEFON TELLERİ
- SİNYAL ve ZİL TELLERİ
- EMAYE BOBİN TELLERİ
(φ 0,10 dan 3 mm ye kadar)
- PLÂSTİK İZOLELİ YERALTI
KABLOLARI
- ANTİGRON KABLOLAR
- P. V. C. GRANÜLLER
- PLÂSTİK BORU ve PROFİLLER
- HER ÇEŞİT SUNİ DERİ
- YER MUŞAMBASI

(Standard — 35)

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ S E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

En iyi kaliteli mallarıyle daima

müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 1364 . 2105

(Standard — 36)

BAŞKA ÜLKELERDEKİ STANDARD KURULUŞLARINI TANIYALIM

ISRAIL STANDARDLARI ENSTITUSU

(THE STANDARDS INSTITUTION OF ISRAEL - SII -)

SII, doğusunu, 1923 de Mühendis ve Mimarlar Birliği tarafından kurulmuş olan Test Lâboratuvarına borçludur. Bu lâboratuvar, diğer birçok fonksiyonlarının yanı sıra standard çalışmalarına da öncülük etmiş ve 1945 yılında kurulan Filistin Standardları Enstitüsü'ne kadar, bu alandaki boşluğu doldurmaya çalışmıştır. 1945 de Filistin Hâmi Hükümeti, Musevi Ajanslığı, Mühendis ve Mimarlar Birliği ve Tel-Aviv Belediyesi'nin ortak çabaları ile Filistin Standardları Enstitüsü kuruldu. Test lâboratuvarı da bütün kadrosu ile yeni enstitü içinde normal çalışmalarını devam ettirdi; ayrıca bir standardlar departmanı da meydana getirildi. 1948 de İsrail Devletinin kuruluşu ile Enstitü'nün adı «İsrail Standardları Enstitüsü» olarak değiştirildi.

Üyeleri :

Enstitü'nün iki kategori üyesi vardır:

a) Resmi ve Özel Sektör temsilcilerinden meydana gelen ve 14 kişilik Genel Konsey'i teşkil eden üyeleri,

b) İştirakçı üyeleri.

SII Direktörü de a kategorisine dahildir. İştirakçı üyeleri Enstitü'nün finansmanını üzerlerine almışlardır ve bugün sayıları 40 kadarıdır.

Gelirleri :

SII'nın yıllık gelirlerinin % 60 ini test ve araştırma ücretleri, % 5 ini Hükümet yardımı, geri kalan kısmını da iştirakçı üyelerin ödedikleri aidat ile standard satışları teşkil etmektedir.

Enstitü'nün Bünyesi ve Kadrosu :

Genel Konsey, Enstitünün politikasından ve yönetiminden sorumludur. Her yıl başkanı ve başlıca komiteleri seçer. Bu komitelerin içinde en önemlisi, Enstitünün yönetiminde

Direktöre yardımcı olan ve 14 kişiden meydana gelen «İcra Komitesi» dir.

Standard çalışmalarını Standardlar Departmanı, test ve araştırmaları da lâboratuvarları yürütmektedir. Halen İnşaat, Kimya, Makina, Elektrik ve Tekstil olmak üzere 5 lâboratuvar vardır.

1964 yılı sonunda Enstitü personeli 200 ü bulmuştu. Bunlardan 44 ü mühendis, 37 si kârifiye teknisyen, 40 i idari personel ve 80 i de vasıfsız işçidir.

Standardlaşırma çalışmalarına, Merkezi Standardlaşırma Komiteleri nezaret etmektedir. Elektrik, İnşaat, Makina, Kimya, Yiyecek Maddeleri, Tekstil, Lâstik ve Plâstik ve Tarım alanlarını yöneten 8 tane Merkezi Komite vardır. Standardlar ise bugün sayıları 230 civarında bulunan teknik komitelerde hazırlanır.

Standardların Niteliği :

Yürürlükte bulunan «Standardlar Kanunu» na göre, İsrail Hükümeti SII'nin hazırladığı bazı standardları özellikle, insan sağlığı, güvenliği ilgili olanları mecburi yürürlüğe koyabilir. Standardlaşırma çabaları eczacılığın dışında bütün endüstri kollarını kapsar. Standardların yanısıra SII, yapı kodları, elektrik kodları, tip mukavele v.s. yinavlardır.

Standardlara uygunluk markası :

«Standardlar Kanunu» na uygun olarak Ticaret ve Sanayi Bakanlığı tarafından 1955 yılında bir standard markaları tüzüğü meydana getirilmiştir. Bu tüzük uyarınca, her imalâtçı SII ya müracaat ederek marka kullanma anlaşması yapabilmektedir.

Mamûllerin standardlara uygunluğu, SII lâboratuvarlarında yapılan peryodik testlerle kontrol edilmektedir.

MİLLETLERARASI STANDARDLAŞTIRMA HABERLERİ

Jean Birlé AFNOR'daki Görevinden Ayrıldı

AFNOR'u Genel Direktör V. Clermont yönetecek

Fransız Standardlar Enstitüsü (AFNOR) nün aynı zamanda murahas ázalığını da yapmış bulunan Başkan Vekili M. J. Birlé 1 Marttan itibaren kendi isteği ile bu görevinden ayrılmış ve Genel Direktör M. V. Clermont, AFNOR'un millî ve milletlerarası yönetimini üzerine almıştır.

Standardlaştırma alanındaki hizmetleri ile haklı bir isim yapmış olan Birlé, öğrendiğimizde göre ISO Konseyindeki çalışmalarına devam edecektir.

Bu görev değişimi vesilesiyle Türk Standardları Enstitüsü, her iki önemli standardçıyla da başarı dileklerini belirten birer mesaj gönderdi.

Aşağıda V. Birlé ve V. Clermont'un kısa biyografilerini bulacaksınız :

JEAN BIRLÉ

V. CLERMONT

Jean BIRLÉ

1 Kasım 1896 da doğmuştur. Birlé'nin AFNOR'daki görevi, mühendis olarak 1929 yılında başlar. 1945 yılında Genel Direktör Yardımcısı, 1948 de de Genel Direktör olmuş ve o tarihten bu yana aynı görevi yapmıştır.

ISO'da da önemli çalışmaları bulunan Birlé 1948 yılından beri Konsey üyesidir. 1961 de ise ISO Teşkilatının Başkan Vekilliğine seçilmiştir. Yine 1961 den beri, ISO'nun Standardlaştirmayı Gelistirme Komitesine Başkanlık etmektedir; ISO Rekomandasyonlarının ve Telif Hakkınlın Satış Şartları Etüd Komitesinde üye olarak çalışmaktadır.

V. CLERMONT

21 Ocak 1922 de Paris'te doğan Clermont, Politeknik Okulunu bitirmi, maden mühendisi olmuş, daha sonra da Paris Hukuk Fakültesinde hukuk öğrenimi yapmıştır.

1954 yılında madenler başmühendisliği görevine başlamış, daha sonra Fransa Standardları Enstitüsü (AFNOR) Genel Direktörü olmuştur.

V. Clermont, «Legion d'honneur chevalier» nişanına sahiptir.

RCD İçinde Standard Çalışmaları ve İran

RCD «Bölgesel Kalkınma İçin İşbirliği» Teşkilatı içinde standardlaştirmaya da önemine uygun bir yer ayrılmış bulundu, günü ve Türk, İran, Pakistan Standard Enstitüleri arasında ortak çalışmalar için ilk temasların başladığını geçen sayılarımızda okuyuculara bildirmi, bu arada Pakistan Standardları Enstitüsü Direktörü Sayın Dr. Chowdhury'yi de tanıtmıştık.

Bu sayımızda da sütunlarımıza, işbirliğinin üçüncü kolunu teşkil eden İran'da standardlaştırma çabalarını yöneten iki önemli kişiye, İran Standardları Enstitüsü Başkanı İktisat Naziri Dr. Alinaghi Alikhani ile Standardlar Enstitüsü Genel Direktörü Reza Shayegan'e ayriyoruz.

Dr. Alinaghi ALIKHANI

1918 yılında Tahran'da doğmuştur. 21 yaşında Tehran Üniversitesi Siyasi İlimler Bölümünü bitirdikten sonra Paris'e gitmiş ve orada Devletler Hukuku Doktorası yapmıştır.

Dr. Alikhani İran'a döndükten sonra Yüksek Ekonomi Konseyi Müşavirliği ve National Iranian Oil Company'nin Ekonomi Müşavirliği görevlerini yapmış, daha sonra İran İktisat Nazırlığına getirilmiştir.

İran içindeki resmi görevlerinin dışında önemli milletlerarası toplantı ve konferanslara da katılan Dr. Alikhani 1960 da yapılan Asya - Afrika Memleketleri Konferansında, Asya - Afrika Milletleri Ekonomik Konferansında ve çeşitli CENTO Konferanslarında İran temsil etmiştir.

Reza SHAYEGAN

1933 yılında Tahran'da dünyaya gelen Shayegan, ilk ve orta öğrenimini İran'da tamamladıktan sonra Birleşik Amerika'ya gitmiş ve Colorado'da Kimya Mühendisliği öğrenimi yapmıştır.

Üniversiteyi bitirdikten sonra İran'a dönmüş, İran Politeknik Okulu Lâboratuvarlarında çalışmıştır. 1952 - 53 yıllarında aynı okulun Dekanlığını da yapan Shayegan, bir süre Amerika'da Virginia Üniversitesi Asistan Profesör olarak görev almış, tekrar İran'a dönüsünde İran Standardları Enstitüsü Yardımcı Genel Direktörlüğüne getirilmiştir.

1063 Temmuzundan beri de Enstitü'nün Genel Direktörlüğünü yapmaktadır.

Reza Shayegan da milletlerarası ekonomi ve standardlaştırma çalışmalarında İran hesabına değerli hizmetlerde bulunmuştur.

MEMLEKETİMİZİN DE TEMSİL EDİLECEĞİ TOPLANTILAR

Pariste yapılacak OECD Toplantıları

«Milletlerarası Standardların Sebzeler ve Meyvalara Uygulanması Hesusunda OECD Plâni» çalışmaları ile ilgili İstîşâri Grubun 6. toplantısı 17-19 Mayıs 1965 tarihlerinde Paris'te yapılacaktır. Bu toplantı sonunda yine Paris'te, 19-21 Mayıs günlerinde yıllık toplantının yapılması da kararlaştırılmıştır.

ISO/TC 28 Amerika'da toplanacak

ISO/TC 28 «Petrol Mamülleri Teknik Komitesi» 1-4 Haziran 1965 tarihlerinde Philadelphia'da toplanacaktır.

Bu komitenin çalışmalarında bulunmak üzere T.P.A.O. tarafından gönderilecek olan Kimya Yüksek Mühendisi Nevzat Sengel Türk Standardları Enstitüsü'ni temsil edecektir.

Gelişen Ülkeler ve Kalite Kontrolü

I. Taner BERKÜN

Bugün, dünya çapında bir önem kazanmış bulunan endüstriyel gelişme, standardlaştırma ve kalite kontrolunu da ön plâna çıkarmıştır. Endüstrilerin ikinci Dünya Savaşı sonrası yeniden canlanmalarında, özellikle savaştan doğrudan doğruya zarar görmüş ülkelerde, her iki disiplin, hızlı bir ekonomik büyümeyi sağlamak için tek çare olarak kabul edilmiştir.

Bu ülkelerin yanısıra standardlaştırma ve kalite kontrolü, halkın hayat standartını yükseltme yolunda zorlu bir çabaya girmis bulunan ve «Az gelişmiş» olarak nitelendirilen ülkeler için de bir umut ışığı şeklinde belirmiştir.

Zamanımızda hiçbir ülke, ekonomik gelişme bakımından sınırsız imkânlarla sahip değildir. İmkânların ve kaynakların sınırlılığı ise bizi, ister istemez produktivite konusu ile karşı karşıya getirmektedir.

Produktivite, ancak sınırlı olan insan ve materyal kaynaklarının optimum bir şekilde kullanılması ile artırılabilir. İşte, kalite kontrolü de önemini daha çok burada göstermektedir. Optimal nokta düşünürken, kalite ile produktivite artışıının bağıstırılacağı bir çözüm yolu bulunmalı ve ekonomik büyümeye, bu problem gözden irak tutulma dan kontrol edilebilмелidir.

Tüm olarak kalite kontrolu kavramı :

Kalite kontrolu fikrinin doğmasında ve gittikçe artan bir önem kazanmasında, teknik ilerlemenin de büyük rolü olmuştur. Bir zamanlar, «teftiş» in kalite kontrolunda ana unsur olduğu düşünülmüştü. Çok geçmeden «teftiş» in dışında, kalitenin, üretimin bütneye, içinde ayrılmaz bir parça olarak var olduğu anlaşıldı. Mamül ve Kali tenin bir bütün teşkil ettiği kabul edildi.

Kalite kontrolu işletme içinde bir departmanın değil, fakat bütün departmanların kombine çabaları ile yürütülebilir.

İşletmenin bütün departmanları plan - proje işlerinden başlayarak tedarik, imalât, satış, hattâ, satış sonrası hizmetlere kadar - kalite problemini bilīnḡ bir şekilde ele almadıkça, kalite kontrolü işletme içinde tam olarak yapılmış sayılır.

Gelişmekte olan ülkelerde kalite kontrolu problemleri :

Gelişmekte olan ülkeler, kalite kontrolu bakımından birçok zorluklarla karşı karşıya bulunmaktadır. Bunların içinde en önemlileri olarak, ham maddelerin kalite kontrolu, kısmen makinalaşmış endüstriyelde kalite kontrolu ile küçük işletmeler ve atelyelerde kalite kontrolu konuları göze çarpmaktadır.

a — Ham maddeler ve kalite kontrolu :

Ham maddelerde kalite kontrolu problemi daha çok, bir parti mal içinde değişik kalitelerin var olmasından doğmaktadır. Arzu edilen kalitede ham maddelerin bulunamaması da zorluk doğuran diğer bir noktayı teşkil etmektedir.

Birinci sakıncanın ortadan kaldırılabilmesi için en uygun yol, siparişlerin alınacak numune incelendikten sonra yapılmasıdır. Böylece, kalite farklarının asgari ölçüye indirilmesi için bir zorlama yapılmış olur. Ancak ham madde satıcı ile yapılacak anlaşmaya bu numune şartı açıkça konmalıdır.

İkinci zorluk, ise ham madde üreticisi veya satıcısı ve imalatçının ortaklaşa çabaları ile giderilebilir. Ham madde kalitesinin yükseltilmesinde imalatçı, üreticiye yol göstermelidir.

b — Kısmen makinalaşmış endüstriyelde kalite kontrolu :

Kalifiye işçiliğin ve hünerin de çok önemli rol oynadığı bu tip endüstriyelde, farklı kalitelerin ve bozuk malların ortaya çıkması yine farklı işçiliğin sonucudur. Böyle

hallerde kalite kontroluna verilecek önemin yanı sıra, işçinin de belli başlı operasyonlar için eğitilmesi, yetiştirilmesi yoluna gidilmelidir.

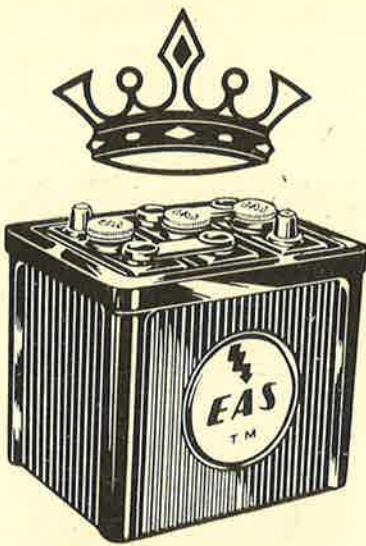
Aynı işçinin çeşitli sahalarда gösterdiği değişiklik ve farklılıkların tesbitinde ve giderilmesinde istatistik metodlarının uygulanması çok faydalı sonuçlar verir.

c — Küçük işletmeler ve atelyeler :

Üretim küçük çapta olmakla beraber, mamûller cinsleri bakımından çeşitlilik arzediyorsa, kalite kontrolünün uygulanmasında bazı güçlükler doğabilir. Bununla beraber, büyük işletmelerde olduğu gibi, küçük işletmelerde de kalite kontroluna gereken önem verilmelidir.

Küçük işletmelerde kalite kontrolunun pahalıya mal olacağı yolunda bir peşin hüküm vardır. Butez aslında sakattır; zira küçük işletmelerde kalite kontrolunu uygulamak için çok ucuz mal olan, basit teknik usuller bulunmuştur. Kaldı ki, yapılacak masrafın fazlası ile tekrar işletmeye doneceğini de hatırlanmalıdır.

Buraya kadar, gelişen ülkelerde işletme - işçi kalite kontrolunun sağdece birkaç görünüşünü vermeye çalıştık. Dıştan yapılan kalite kontrol ise ayrı bir konu teşkil etmektedir. Memleketimizde son zamanlarda, kalite kontrolu ile uğraşacak bir otoritenin vücuda getirilmesi yolunda önemli çalışmalar yapılmakta ve bu çalışmalarдан olumlu sonuçlar alınacağı umulmaktadır. Bununla beraber, işletme - işçi kalite kontrolu bütün önemini ve gereği ile kendini hissettirmektedir. Gerek özel, gerekse resmi kesimlerin çeşitli kuruluşlarında görev almış bulunan ve millî üretimimizin artmasında - kaliteli bir şekilde artasında - birinci derecede yetki ve söz sahibi olan mühendis ve teknisyenlerimizin, işletme içi kalite kontrolu problemine dört elle sarılmalarının yurt kalkınması yönünden faydaları, sayılamiyacak kadar çoktur.

EAS

AKÜLERİ

BAŞARININ

ZİRVESİNDE

bol ışık

uzun ömür

yüksek kapasite

starter 15 ay garanti
stasyoner 5 yıl garanti

EAS
İsveç TUDOR

EAS EBONİT VE AKÜMÜLATÖR SANAYİİ A.Ş.
YAKACIK - KARTAL TEL: 53 43 20 - 53 43 46

REKLAMÇILIK

celal altuntaş

Inşaat Tuğları ve Kiremit İmaline Elverişli Toprakların Tanınması (*)

Oktay ORHUN

M. T. A. Enstitüsü Türkiye'nin muhtelif bölgelerinde kiremit, tuğla ham maddesi etüd yapmış ve yapmaktadır. Bu çalışmaların ekserisi resmi müesseselerin isteği üzerine yapılmış, bir kısmı da özel sektör tarafından finanse edilmiştir. Enstitü elemanları mevzuubahis bölgeye giderek araziyi tetkik etmekte, kiremit ve tuğla imaline elverişli olduğunu tahmin ettikleri sahalardan nümune alarak, bunları Enstitü laboratuvarlarında tetkik ettirmekte ve neticeye göre raporlarını hazırlamaktadırlar.

Tuğla ve kiremit imalinde kullanılan topraklar hakkında Türkçenin neşriyat mevcut değildir. Yabancı dillerdeki neşriyat ise, ya elde bulunmamakta veya uzun literatür araştır malarına lüzum göstermektedir. Ham madde arıyan kimseler evvelden edinlikleri tecrübeye dayanarak nümune toplamakta, bu numuneler ise bazan laboratuvarlarda menfi netice vermektedir. Ayrıca, özel sektörden bazı teşebbüs sahipleri hiç ham madde etüdü yaptırmadan fabrika kurmakta ve zarar etmektedirler.

Bu yazı, kiremit, tuğla ham maddesi arıyan kimselere, gözle tetkik ederek ve basit denemeler yaparak elverişli toprağı kolayca tanımları ve seçimleri için gerekli bilgiyi vermek maksadıyla hazırlanmıştır. Ayrıca, laboratuvar muayene metodları da kısaca izah edilmiştir.

Toprağın görünüşü ve arazide yapılabilecek denemeler :

Toprağın görünüşü, bize terkibi ve imalata elverişli olup olmadığı hakkında bir hayli bilgi verir. Kırmızı renkli killer fazla demir bileşikleri ihtiva ederler. Halkımız, kullanacağı kiremit ve tuğlanın kiremiti renkte olmasını ister. Meselâ açık sarı renkteki bir kiremit teknik evsaf bakımından fevkâlade iyi olsa bile, piyasada tutulmaz. Bundan dolayı ham madde ararken koyu kırmızı killer tercih edilmelidir. Esasen demir bileşikleri pişme esnasında eritici olaraq tesir göstərirler ve mamülün basına dayanıklılığını artırırlar.

Bazan demir bileşikleri topraka açık sarı ve yeşilimsi renkteki iki değerlilikli halde bulunurlar. Bunlar 900-1000 derecede pişirilince, üç değerlilikli demir bileşigi haline yükseltrek kiremiti kırmızı bir renk alırlar. Nümune alırken bu durumu da göz önünde bulundurmak lazımdır. % 5 veya daha fazla demir oksit ihtiva eden killer kırmızı renkte piserler, fakat ham madde de fazla kireç varsa mamülün rengi açılır.

(*) M. T. A. Dergisinin Ekim 1964 tarihli 63. sayısından alınmıştır.

Toprağın koyu kahverengi olması umumiyetle manganez bileşiklerinden veya humus maddelerinden meydana gelir. Toprağın plastikliğini, işlenme kabiliyetini artıran organik humus asitlerinin kiremit, tuğla ham maddesinde bulunması makbuldür. Toprağın koyu kahverenginin humus maddelerinden meydana gelip gelmediğini, nümuneyi takriben 400 dereceye kadar kızdırırmak suretiyle tesbit mümkünür; kızdırılan madde nin rengi kayboluyorsa, renkli organik maddelerin mevcut olduğu anlaşılır.

Toprağın rengi normalden daha açık olduğu takdirde, önce arazinin fazla kireçli olduğu akla gelir. Kireç (kalker), kiremit, tuğla, sanayi için zararlı bir maddedir. Ham madde içinde % 33 den fazla CaCO₃ bulunmalıdır. Umumiyetle % 25 ten az kireç ihtiva eden topraklar tercih edilir. Fazla kireçli topraklarla imal edilen tuğlaların ve kiremitlerin gözenekliliği ve su emme nisbetleri artar, dona mukavemetleri azalır. Ayrıca, piştilken sonra içinde serbest kireç kalması ve mamülü çatlatması tehlikesi ortaya çıkar. Toprağın kireç nisbeti hakkında bir fikir edinebilmek için üzerine asit damlatılır, fazla köpürme görüluyorsa toprak fazla kireçlidir.

Mevcut kireç, ince dağılmış halde olmayıp, iri taneler şeklinde bulunuyorsa pişme esnasında mamülü çatlatır. Kirecin ince taneler halinde bulunup bulunmadığını, toprağı elemek ve müteakiben elek altı ve üstünü asitle muamele etmek suretiyle tesbit etmek mümkünündür.

Kiremit, tuğla toprağında bulunan kilden gayri maddeleri tesbit etmek maksadıyla, toprak bir kabin içinde bol su ile karıştırılır; suda dağılan killi kısımlar üstten aktarılır. Bu ameliye birkaç defa tekrar edilir ve böyle tetkik edilir.

Aktarma bakiyesince takriben üç milimetreden büyük taslar bulunuyorsa ham maddenin fabrikada koller gangdan veya döner silindirler arasında geçirilerek ezilmesi icabeder. Aksi takdirde toprakta bulunan iri kuars ve kum taneleri imalat esnasında mamülün çatlamasına sebep olur.

Toprağın fazla miktarda pirinç ihtiva etmesi de mahzurludur. Pirinç bozunması esnasında çıkan kürekli gazlar mamülü çatlatılabilir ve pişme şartlarına göre, suda çözünen tuzlar teşekkül edebilir. Suda çözünen tuzların mevcudiyeti mamülün yüzeyinde kristalleşmesi ile göze çarpar. Çiçeklenen tuğla ve kiremitin basına ve dona mukave-

meti azalır. Umumiyetle kalsiyum sulfat, az miktarda da magnezyum, demir ve alkali sulfatlardan ibaret olan bu tuzlar ya önceden ham maddede mevcut bulunurlar veya yukarıda izah edildiği gibi, ham maddedeki pirinç firında bozunması esnasında teşekkül eden SO₂ gazının oksitlere tesiri neticesinde hasil olur. SO₂ gazi, yakıt olarak kullanılan kömürdeki küküretten de teşekkül edebilir. Killere ilâve edilen suyun içinde de sulfat iyonu bulunmamalıdır. Suda çözünen tuzlar tuğlalar arasına konan cimento harcına da tesir ederek, inşatin yıkılmasını teşvik edecek tehlikeli durumlara sebep olurlar.

Mika, ıskıpta pirıldayan ince levhalar halinde toprakta bulunur. Fazla miktarda mika ihtiva eden killerde pişirilen kiremit ve tuğlaların su geçirme nisbetleri yüksek olur. Bundan dolayı mika da zararlı madde sayılır.

Kiremit tuğla imal edilecek killerin içinde kömür parçalarının bulunması mahzurludur. Kilin içindeki kömür, pişme esnasında mamülün yer yer çatlamasına ve kabarmasına sebep olur.

Killer vasat derecede plastik olmalıdır. Fazla plastik (yağlı) killer kururken ve pişerken çok kükürlüler, çatlar ve deform olurlar. Az plastik (kumlu) killerin ise kalıplanması çok zordur; bunlarla yapılan kiremit ve tuğlaların basına dayanıklığı az olur. İmalattan evvel fazla yağlı killerle kumlu toprakların, orta derecede plastik bir ham madde elde edilecek şekilde iyice birbirine karıştırılması icap eder. Toprağın yağlı veya kumlu olduğunu tesbit etmek için, nümune az su ile karıştırılıp voğrulur. Hamur gibi yoğunlabilen, şekillendirilebilen ve büyük ölçüde bir şekilde kesilebilen killar yağlı killerdir. Az plastik olan kumlu killer yoğunlurken parçalanır ve biraz fazla su ilâve edilince yayılır, akıcı hale gelirler.

Laboratuvar Muayene Metodları:

Kiremit, tuğla topraklarının laboratuvar muayenelerinin yapılabilmesi için en az üç kilo nümuneye ihtiyaç vardır. Bu killerin kimyasal analizlerinin yapılması muhakkak şart değildir; teknolojik denemelerle hammaddenin imalata elverişli olup olmadığı hakkında bir kanaat edinilebilir. Fakat kimyasal analiz neticeleri bilindiği takdirde, hammaddenin bazı özelliklerini ve ihtiva ettiği zararlı maddeleri tesbit edilebilir.

(Devamı 28. sayfada)

MUTFAKTA • BANYODA • SANAYİDE

EN MÜKEMMEL YAKIT

AYGAZ

AYGAZ BAYİİNE MÜRACAATINIZ

VEYA
MERKEZİMİZDEKİ

471130
471131-471132

NUMARALARA BİR TELEFON ETMENİZ KAFİDİR

KİSMET

AYGAZ

AYGAZ

KABUL EDİLEN TÜRK STANDARDLARI

No.	Standardın adı	Fiyatı TL.	No.	Standardın adı	Fiyatı TL.
* TS. 1	Yarı Mamül Elektrolitik Bakır Tel ...	3.—	TS. 77	Depolu Elektrikli Su Isıtıcıları ...	10.—
* TS. 2	Sert Çekilmiş Som Elektrolitik Ba- kır Tel ...	4.—	TS. 78	Raybalar ...	50.—
* TS. 3	Örgülü Bakır Tel ...	3.—	TS. 79	Rondelalar, Halkalar ve Emniyet Saçları ...	36.—
* TS. 4	El Aletlerinden Kazmalar ...	14.—	TS. 80	Civata Saplama Tırfor ve Somunlar	89.—
* TS. 5	Celik Çekic Varyoz ve Baskılar ...	25.—	TS. 81	Civata Anahtarları ...	58.—
* TS. 6	Küçük Su Tesisatından Valfler (Mus- luklar) ...	27.—	TS. 82	Pafta Lokomaları Kılavuzları	76.—
* TS. 7	Pesel Boru ve Parçaları ...	10.—	TS. 83	Elektrik Sebeke Gerilimleri ...	2.—
* TS. 8	Bergman Boru ve Parçaları ...	16.—	TS. 84	Elektrik Ekmek Kızartıcıları ...	5.—
* TS. 9	Stalpanzer Boru ve Parçaları ...	15.—	TS. 85	Sığla Yağı ...	3.—
* TS. 10	Kırk-Döküm Pis Su Boruları ...	11.—	TS. 86	Endüstriyel Tip Eriyen Telli Sigortalar ...	10.—
* TS. 11	Temper-Boru Rakorları (Fitingler)	26.—	TS. 87	Ev Tipi Elektrikli Buz Dolapları ve Dondurucu Dolaplar ...	12.—
* TS. 12	Kursun Akümülatör ...	21.—	TS. 88	Teknik Resim ...	22.—
* TS. 13	Kuru Pil ve Bataryalar ...	10.—	TS. 89	Salyangoz ...	3.—
TS. 14	Kır-Döküm Basınçlı Borular (Savur- ma ve Düşey) ve Boru Özel Par- çaları ...	67.—	TS. 90	Balık Konserve Kutuları ...	36.—
* TS. 17	Yarı Sert Çekilmiş veya Tavlanmış Elektrolitik Bakır Tel ...	4.—	TS. 91	Ahsap Endüstrisinde Kullanılan Hayvansal Tutkallar ...	6.—
* TS. 18	Yumuşak Çekilmiş veya Tavlanmış Elektrolitik Bakır Tel ...	5.—	TS. 92	Ahsap Endüstrisinde Kullanılan Ka- zein Tutkali ...	5.—
* TS. 19	Portland Cimentoları		TS. 93	Ahsap Endüstrisinde kullanılan Sentetik Recineli Tutkallar ...	7.—
* TS. 20	Yüksek Fırın Cırır Cimentoları		TS. 94	Percinler ve Percin Cubukları ...	37.—
* TS. 21	Beyaz Portland Cimentoları		TS. 95	Torna Kalemleri ...	49.—
* TS. 22	Melez Bağışıcı		TS. 96	Bez Düz Kayıslar ...	5.—
* TS. 23	Cimento Nümune Alma Metodları		TS. 97	Kauçuklu Bez Düz Kayıslar ...	3.—
* TS. 24	Cimento Teknik Muayene Metodları		TS. 98	Bezli Balata Düz Kayıslar ...	3.—
* TS. 25	Tras		TS. 99	Kösele düz kayıslar ... (Baskıda)	
* TS. 26	Traslı Cimento		TS. 100	Elma ...	5.—
* TS. 27	Tras Standardı Kirec Tozu		TS. 101	Sofralık Üzüm ...	4.—
* TS. 28	Tras Nümune Alma Metodları		TS. 102	Asbestli Cimento Boru ve Boru Özel Parçaları (Basınçlı Sıvı İleten) ...	13.—
* TS. 29	Tras Teknik Muayene Metodları		TS. 103	Asfalt Çati Örtülerinde Kullanılan Astar ...	2.—
* TS. 30	İnsaat Kirecleri		TS. 104	Kömür Katranı Zifti ile Yapılan Çati Örtüler Astarı ...	2.—
* TS. 31	İnsaat Kireci Nümune Alma Metodları ...		TS. 105	Çati Örtülerinde Kullanılan Asfalt ...	2.—
* TS. 32	İnsaat Kireci Teknik Muayene Metodları ...		TS. 106	Çati Örtülerinde Kullanılan Kömür Katranı ...	2.—
* TS. 33	Kum		TS. 107	Çati Örtülerinde Kullanılan Bi- tümü Doyurulmuş Jüt Kanavacıesi	2.—
* TS. 34	Turuncugiller ...		TS. 108	Çati Örtülerinde Kullanılan Pamuk Kanavacıe ...	2.—
* TS. 35	Yalıtılmış İletkenlerde ve Kablolarda Kullanılan Yalıticı Kılıflar ve Dolgu Maddesi ...		TS. 109	Çati Örtülerinde Kullanılan Bitümle Doyurulmuş Pamuk Kanavacıe ...	2.—
* TS. 36	Yalıtılmış İletkenlerde ve Kablolarda Kullanılan Kağıt ...		TS. 110	Çati Örtülerinde Kullanılan Asfaltla Doyurulmuş Keçe ...	2.—
* TS. 37	Yalıtılmış İletkenlerin Muayene Metodu ...		TS. 111	Çati Örtülerinde Kullanılan Katranla Doyurulmuş Keçe ...	2.—
* TS. 38	Yalıtılmış İletkenlerin Yapısı ...		TS. 112	Çati Örtülerinde Kullanılan Mastik Asfalt ...	2.—
TS. 39	Hazır Yağlıboya ...		TS. 113	Çati Örtülerinde Kullanılan Asfaltı Emülsiyonlar ...	2.—
TS. 40	Elektrik İc Tesisatında Kullanılan İki Kutuplu Fis ve Priz ...		TS. 114	Çati Örtülerinde Kullanılan Bitümle Doyurulmuş Mukavva veya Kar- ton (Rüberoit) ...	4.—
TS. 41	İc Tesisatta Kullanılan 250 V. ve 10 Ampere Kadar Elektrik Anah- tarları ...		TS. 115	Çati Örtülerinde Kullanılan Bitümü Malzemelerden Nümune Alma Me- todları ...	3.—
TS. 42	Şeftali ...		TS. 116	Kreozotun Özgül Aşırığının Tayıni Deneyi İçin Metod ...	3.—
TS. 43	El Dokusu Türk Halıları ...		TS. 117	Sayboit Viskozite Deneyi İçin Metod	5.—
TS. 44	Elektrik El Lâmbaları ...		TS. 118	Bitümü Maddelerin Penetrasyon Deneyi İçin Metod ...	3.—
TS. 45	Rozaz ...		TS. 119	Bitümü Maddelerin Duktilité De- neyi İçin Metod ...	3.—
TS. 46	Kontrplâk ...		TS. 120	Bitümü Maddelerin Yumusama Noktası Deneyi İçin Metod ...	3.—
TS. 47	Kontrplâk Nümune Alma ve Muayene Metodları ...		TS. 121	Bitümü Maddelerin Isınma Kaybi Deneyi İçin Metod ...	3.—
TS. 48	Findık ...		TS. 122	Ketbeli Asfalt Mahsullerinin Desti- lasyon Deneyi İçin Metod ...	4.—
TS. 49	Yalıtkan Serit ...		TS. 123	Bitümü Maddelerin Klevlent İstia- ve Yamma Noktası Deneyi İçin Metod ...	4.—
TS. 50	Mesken ve Benzeri Yerlerdeki Elek- trik Tesislerine Ait Eriyen Tellî Busonlu Sigortalar ...		TS. 124	Petrol Mahsulleri ve Diğer Bitüm- lü Maddeleri Su Deneyi İçin Metod	4.—
TS. 51	İgne Yapraklı Yapı Kerestesi ...		TS. 125	Bitüm Tayıni Deneyi İçin Metod	2.—
TS. 52	İgne Yapraklı Yuvarlak Yapı Ke- restesi ...		TS. 126	Kreozotta Su Deneyi İçin Metod	3.—
TS. 53	Haşep Nümune Alma ve Muayene Metodları ...		TS. 127	Kreozotta Benzende Özünmeyen Madde Tayıni Deneyi İçin Metod	3.—
TS. 54	Sabun ...		TS. 128	Katran ve Katran Mahsullerinin Destilasyon Deneyi İçin Metod	5.—
TS. 55	Everde ve Sanayide Kullanılacak Petrol Endüstrisi Sivilastırılmış Hidrokarbur Tezvi Tüpleri ...		TS. 129	Kreozott Baklıye Kok Deneyi İçin Metod ...	3.—
TS. 56	Ağac Te Direkleri ...		TS. 130	Kaba ve Ince Ağregatın Elek An- alizi ile No: 200 den Geçen Malzeme Tayıni Deneyi İçin Metod ...	2.—
TS. 57	Telefon ve Telgraf Hatlarında Kul- lanılan Porselen İzolatörler ...		TS. 131	Asfaltlı Karışımın Sicak Ekstrak- siyonu ve Bitümün Geri Kazanı- ması Deneyi İçin Metod ...	3.—
TS. 58	Floresan Lâmba Balastları ...		TS. 132	Çati Örtülerinde Kullanılan Bitümle Doyurulmuş Membranlardan Nüm- une Alma ve Muayene Metodları	5.—
TS. 59	Tornavidalar ...		TS. 133	Çati Örtülerde Kullanılan Bitümle Doyurulmuş Membranlardan Nüm- une Alma ve Muayene Metodları	5.—
TS. 60	Pensler ve Karpetepler ...		TS. 134	Kreozotun Destilasyon Deneyi İçin Metod ...	6.—
TS. 61	Vida Bıçımı (Formları) ...		TS. 135	Anorganik Madde Veya Kül Deneyi İçin Metod ...	2.—
TS. 62	Helisel Matkap Uçları ...		TS. 136	Katran Mahsullerinin Yumusama	
TS. 63	Marangozo Matkap Uçları ve Gupilyalar ...				
TS. 64	Burgular ...				
TS. 65	Odun Lifi Levhaları ...				
TS. 66	Odun Lifi Levhaları Nümune Alma ve Muayene Metodları ...				
TS. 67	Pompalı Gazocağı ...				
TS. 68	Pürmüz Lâmbaları ...				
TS. 69	Marangozo Rendeleri ...				
TS. 70	Perno Pim Sıkma Kovanları ve Gupilyalar ...				
TS. 71	Yanıstançılı Taşınabilir Elektrik Sobaları ...				
TS. 72	Elektrik El Ütüleri ...				
TS. 73	Yemeklik Zeytinyağı ...				
TS. 74	Ahsap Parkeler ...				
TS. 75	Elektrik Süpürgeleri ...				
TS. 76	Ev Tipi Elektrik Ocakları ...				
	TS. 76 Nominal Gerilimi 1000 V'a Kadar Elektrik Hava Hatları İçin Porselen İzolatörler ...	9.—			

No.	Standardın adı	Fiyatı TL.	No.	Standardın adı	Fiyatı TL.
TS. 137	Noktası Deneyl İcin Metod Mastik Asfalt Bitümlü Harç ve Benzeri Karışımaların Deneyi İcin Metod	3.—	TS. 211	İerinin saat rakkamıyla belirtilmesi Yalıtkan yağların oksitlenme istikrarının tayınları (Baskıda)	(Baskıda)
TS. 138	Metalik Malzemenin Çekme Dayımı Deneyi İcin Metod	4.—	TS. 212	Termoplastik ve lastik Y kablolari	(Baskıda)
TS. 139	Metalik Malzemenin Brinell Sertlik Muayenesi	(Baskıda)	TS. 213	Beton taş dösemə plakları	(Baskıda)
TS. 140	Metalik Malzemenin Rockwell Sertlik Muayenesi	(Baskıda)	TS. 214	Mamül derilerin piyasaya arz şartları, satış birimleri ve usulleri	(Baskıda)
* TS. 141	Kuru Fasulye	5.—	TS. 215	Mamül derilerden nümunə alma	(Baskıda)
* TS. 142	Nohut	6.—	TS. 216	Mamül deri kusurları ve kalitelere ayırma	(Baskıda)
* TS. 143	Mercimek	4.—	TS. 217	Mamül deri toleransları	(Baskıda)
TS. 144	Sıvı Sıkatif (Sıvı Kurutucular)	4.—	TS. 218	Kalite beyan vesikası, kontrol ve muayene	(Baskıda)
TS. 145	Stülßen (Kursun Kızılızısı)	3.—	TS. 219	Köseleler ve gön	(Baskıda)
TS. 146	Plastikler (Polistren'deki Metanolda Cözülinen Maddelerin Tayınlı)	(Baskıda)	TS. 220	Sabunu kösele	(Baskıda)
TS. 147	Kamalar	38.—	TS. 221	Kayışlık kösele	(Baskıda)
TS. 148	Kayıs Kasnakları	18.—	TS. 222	Kromlu kösele	(Baskıda)
TS. 149	Demir ve Çelik Parçaların Koruyucu Kaplamaları	7.—	TS. 223	Vaketa	38.—
TS. 150	Keten Yağı ve Keten Beziri	5.—	TS. 224	Sömükrom vaketa	(Baskıda)
TS. 151	Ceviz Kültükleri	(Baskıda)	TS. 225	Vidalı	(Baskıda)
TS. 152	Ahşap Testereleleri	(Baskıda)	TS. 226	Süet	(Baskıda)
TS. 153	Metal Testereleleri	(Baskıda)	TS. 227	Glase (Sevro)	(Baskıda)
TS. 154	Taş Testereleleri	(Baskıda)	TS. 228	Eldivenlik napa, eldivenlik glase ve eldivenlik süet (ser)	(Baskıda)
TS. 155	Civiler	(Baskıda)	TS. 229	Astarlık deriler	(Baskıda)
TS. 156	Büyük ve Küçük Boy Hayvan Ham Derileri Ortak Hükümleri (Ham Derilerin Piyasaya Arzi, Genel Kursurlar ve Kalitelendirme, İsaretlenmesi, Ambalajlanması ve Denetlenmesi)	(Baskıda)	TS. 230	Ebilselik deriler	(Baskıda)
TS. 157	Taze Mezbaha Sığır Derileri	(Baskıda)	TS. 231	Sahityan	(Baskıda)
TS. 158	Taze Mezbaha Dana Derileri	(Baskıda)	TS. 232	Yüzlük keçi derilleri	(Baskıda)
TS. 159	Taze Mezbaha Manda ve Malak Derileri	(Baskıda)	TS. 233	Güderi	(Baskıda)
TS. 160	Salamura (Tuzu Yas) Sığır Derileri	(Baskıda)	TS. 234	Rugan	(Baskıda)
TS. 161	Salamura (Tuzu Yas) Dana Derileri	(Baskıda)	TS. 235	Deri ve köselelerin kimyasal muayene metodları	(Baskıda)
TS. 162	Salamura (Tuzu Yas) Manda ve Malak Derileri	(Baskıda)	TS. 236	Deri ve köselelerin fiziksel muayene metodları	(Baskıda)
TS. 163	Tuzu Kuru Sığır Derileri	(Baskıda)	TS. 237	Çelik borularla yassılartma muayenesi	(Baskıda)
TS. 164	Tuzu Kuru Dana Derileri	(Baskıda)	TS. 238	Roga metodu ile kömürün kalplasma gücünün tayıni	(Baskıda)
TS. 165	Tuzu Kuru Manda ve Malak Derileri	(Baskıda)	TS. 239	Mensucat sanayinde istatistikle değerlendirme ve nümunə sayısının tayıni (T-1)	(Baskıda)
TS. 166	Hava Kurusu Sığır Derileri	(Baskıda)	TS. 240	Denev için standard atfösfər şartları, kondisyonlama ve klima ölçümü (T-2)	(Baskıda)
TS. 167	Taze Mezbaha Koyun Derileri	(Baskıda)	TS. 241	Iplik numaralama sistemi (T-3)	(Baskıda)
TS. 168	Taze Mezbaha Kuzu Derileri	(Baskıda)	TS. 242	Tek kat ve çok katlı büküllü pamuk ipliklerinin büküm derecesi ve bükülü ipliklerde bükümden dolayı iplik numara değişmesi (T-4)	(Baskıda)
TS. 169	Taze Mezbaha Keçi Derileri	(Baskıda)	TS. 243	Bezlerin su geçirmezlikleri (T-5)	(Baskıda)
TS. 170	Taze Mezbaha Oğlak Derileri	(Baskıda)	TS. 244	Iplığın numara ve teks değerinin tayıni (D-1)	(Baskıda)
TS. 171	Salamura (Tuzu Yas) Koyun Derileri	(Baskıda)	TS. 245	Tek iplığın kopma mukavemeti, uzama oranı ve kopma uzunluğunun tayıni (D-2)	(Baskıda)
TS. 172	Salamura (Tuzu Yas) Kuzu Derileri	(Baskıda)	TS. 246	Sabit hızlı dinamometre ile çile halindeki iplığın kopma mukavemeti, uzama oranı ve mukavemet endeksinin tayıni (D2a)	(Baskıda)
TS. 173	Tuzu Kuru Keçi Derileri	(Baskıda)	TS. 247	Pamuk iplığının bükümünün tayıni (D-3)	(Baskıda)
TS. 174	Tuzu Kuru Koyun Derileri	(Baskıda)	TS. 248	Pamuk iplığının rutubetinin tayıni (D-4)	(Baskıda)
TS. 175	Tuzu Kuru Oğlak Derileri	(Baskıda)	TS. 249	Pamuk iplığının görünüsü (D-5)	(Baskıda)
TS. 176	Hava Kurusu Koyun Derileri	(Baskıda)	TS. 250	Kumasın atkı ve cözgü sıklığının tayıni (D-6)	(Baskıda)
TS. 177	Pikle Deri	(Baskıda)	TS. 251	Kumason metre kare ağırlığının tayıni (D-7)	(Baskıda)
TS. 178	Bina Kapi Kilitleri	(Baskıda)	TS. 252	Kumas eni ve boyunun ölçülmesi (D-8)	(Baskıda)
TS. 179	Yonga Levhaları	6.—	TS. 253	Kumasın atkı ve cözgü mukavemetinin tayıni (D-9)	(Baskıda)
TS. 180	Elektrik El Havayaları	(Baskıda)	TS. 254	Kumas içindeki iplığın ölçü sebebiyle kısılma nisbetinin tayıni (D-10)	(Baskıda)
TS. 181	Tesviyeli Mengeneieri	12.—	TS. 255	Kumastan çıkartılan iplığın numarasının tayıni (D-11)	(Baskıda)
TS. 182	Floresan Lâmbalar	16.—	TS. 256	Kumastan sökülen iplığın bükümünün tayıni (D-12)	(Baskıda)
TS. 183	Armut	4.—	TS. 257	Bezlerin sabit hızla artan su basıncı altındaki su geçirmezliklerinin hidrostatik basınç metodu ile tayıni (D-13)	(Baskıda)
TS. 184	Cilek	3.—	TS. 258	Bezlerin sabit su basıncı altındaki su geçirmezliklerinin tayıni (D-14)	(Baskıda)
TS. 185	Sinai Uzunluk Ölçüleri İcin Standard Referans Sıcaklığı (R-1)	(Baskıda)	TS. 259	Pamuklu bezlerin dus ıslanması altındaki yüzey geçirmezliklerinin tayıni (D-5)	(Baskıda)
TS. 187	Ses veya gürültünün fiziksel ve öznel yeşilliliğinin ifadesi (R-181)	(Baskıda)	TS. 260	Pamuktan yapılmış karde cözgü ipliği (M-1)	(Baskıda)
TS. 188	Bakırların sınıflandırılması (R-197)	(Baskıda)	TS. 261	Pamuktan yapılmış karde atkı ipliği (M-2)	(Baskıda)
TS. 189	Plastikler ham madde hacim faktörlerinin tayıni (R-171)	(Baskıda)	TS. 262	Pamuktan yapılmış karde trikotaj ipliği (M-3)	(Baskıda)
TS. 190	Bakır veya bakır alaşımı boruların ağız açma muayenesi (R-195)	(Baskıda)	TS. 263	Pamuktan yapılmış tek kat penye cözüğü ipliği (M-4)	(Baskıda)
TS. 191	Sürelî yayın adalarının kısıtılması için milletlerarası kurallar (R-4)	(Baskıda)	TS. 264	Pamuktan yapılmış tek kat penye atkı ipliği (M-5)	(Baskıda)
TS. 192	Sürelî yayınların sunulusu (R-8)	(Baskıda)	TS. 265	Pamuktan yapılmış tek kat penye trikotaj ipliği (M-6)	(Baskıda)
TS. 193	Sürelî yayınların veya başka belgelerin içindeler özeti (R-18)	(Baskıda)	TS. 266	İçme suları	(Baskıda)
TS. 194	Bibliyografik tanıtma seridi (R-30)	(Baskıda)	TS. 267	Güç transformatörleri	(Baskıda)
TS. 195	Bibliyografik tanıtım «Temel elemanları» (R-77)	(Baskıda)			
TS. 196	Üz ve yazar özeti (R-214)	(Baskıda)			
TS. 197	Sürelî yayın makalelerinin sunulusu (R-215)	(Baskıda)			
TS. 198	Bezil kauçuk V kayısları	(Baskıda)			
TS. 199	Kara tasıtlarında kullanılan emniyet kemeleri	(Baskıda)			
TS. 200	Mozaik ahşap parke	(Baskıda)			
TS. 201	Sert plastik PVC borular ve boru özel parçaları	(Baskıda)			
TS. 202	Karo fayans	(Baskıda)			
TS. 204	Flik demirleri	(Baskıda)			
TS. 205	Metalik malzemenin eğme ve kattlama muayenesi	(Baskıda)			
TS. 206	Metalik malzemenin basma muayenesi	(Baskıda)			
TS. 207	Metalik malzemenin Vickers sertlik muayenesi	(Baskıda)			
TS. 208	Bağırısalaklar	(Baskıda)			
TS. 209	Sert çekilmiş alüminyum tel iletkenlerin özdirenci	(Baskıda)			
TS. 210	Üç fazlı elektrik sebekeleri iletken-	(Baskıda)			

(*) işaretli olanlar Bakanlar Kurulunca mecburi yürürlüğe konulmuştur.

AMERİKALI GAZETECİ J. G. REED, TSE'DE

Ereğli Demir ve Çelik Fabrikalarının resmen açılışı dolayısıyla memleketimize gelmiş bulunan Amerikalı Gazeteci Jerome G. Reed, 29. Nisan 1965 günü Türk Standardları Enstitüsünü ziyaret etmiş bir süre TSE Başkanı ve Genel Sekreteri ile görüşükteden sonra binaları ve montaj çalışmaları devam etmekte olan laboratuvarları gezmiştir.

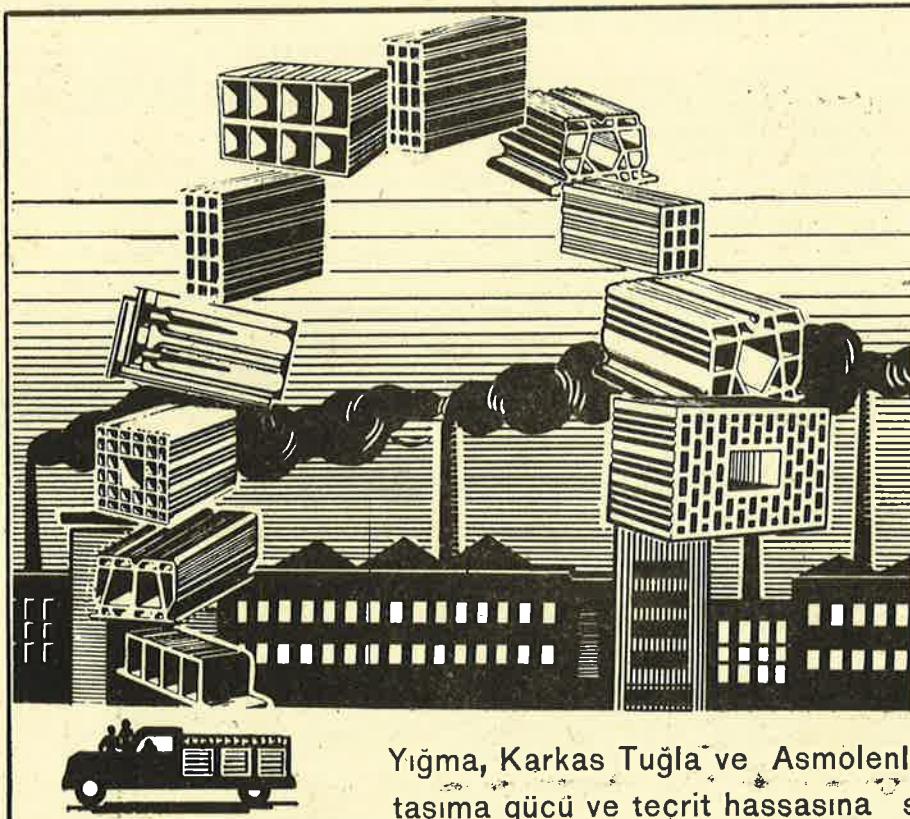
Jerome G. Reed, merkezi Pennsylvania'da olan Engineering News Report Network'un sahibi ve Genel Müdürüdür. 10 yıldır editör ve televizyon yayıcısı olarak, bilimsel araştırmalar ve bunların endüstri ile ilişkileri konusunda çalışmaktadır. Ayrıca Mr. Reed'in başında bulunduğu firma, çeşitli şirketlere teknik raporlar da hazırlamaktadır.

Öğrendiğimizde göre Mr. Reed, TSE'deki temasları sırasında, Türkiye'de böyle bir enstitü'nün bulunabileceğini daha önceden tahmin etmediğini, fakat ziyaret esnasın-

J. G. Reed, TSE Başkanı Faruk A. Sünter'le görüşürken

da özellikle site içindeki fonksiyonunu inançla bunun için de yerleşme planına hayran olduğunu ifade etmiş ve standardlaşdırılmış zihniyeti alkışlamak gerektiğini manın, kalkınma için temel şart sözlerino eklemiştir.

AHMET
EKMEKÇİOĞLU

EKMEKÇİOĞLU

TUĞLA, KIREMİT ve
ASMOLEN
FABRİKALARI

Yığma, Karkas Tuğla ve Asmolenlerimiz hafif olup yüksek taşıma gücü ve teçrit hassasına sahiptir.

İSTANBUL TEL: 49 58 02 44 81 29

KADIKÖY TEL: 36 13 42 36 48 98

Türk Loydu

(Bastarafı 13 ncü Sayfada)

keza bu malzemelerin tecrübe ve kontrolünü yaparak bunlara müsteniden sertifika vermek üzere (bak. 3. m.) kurulan Türk Loydunun dört organı vardır:

1. **Genel Kurul**: Türk Loydunun ifa edeceği hizmetin niteligiye uygun olarak gemi inşai, kontrolü, işletilmesi ve sınıflandırılması ile ilgili belli başlı özel ve resmi teşekkülerin temsilcilerinden tereküp eder; kısaca Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ile Makina, Elektrik, Gemi ve Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odaları, İstanbul Teknik Üniversitesi Makina Fakültesi Gemi Şubesi, Armatörler, Gemi İnşaatları, Sigortacılar Birliği, Çelik Sanayii, Türk Standardları Enstitüsü ve Kaptanlar Cemiyeti temsilcileri buraya dahildir. Genel Kurul her yıl bir defa Ulaştırma Bakanlığından iki uzman müşahidin de istiraki ile toplanır. Loydun istişarı ve tabir caiz ise teşrif organıdır.

2. **Daimî Komite**: İhtisas Komitelerinin Reisleri ile bir Muhasip, bir Ummî Kâtîp, bir Bassörveyur ve bir Reisten tereküp eder. Loydun icra uzuvdur.

3. **İhtisas Komiteleri**: Türk Loydunun üç aslı ihtisas Komitesi vardır: a) Klâs Komitesi, b) Kaide ve Araştırma Komitesi, c) İdarî Komite. Genel Kurul kararı ile ihtisas Komitelerinin sayısı artırılabilir. Bunlar çalışma veya hazırlık grubu mahiyetindedirler.

4. **Murakiplar**: Genel Kurulca Loydu idarî, hukuki ve malî yönünden murağabe etmek üzere bir yıl için seçilen üç kişiden ibarettir.

5. TÜRK LOYDUNUN FAALİYETLERİ :

Böyle bir şartıyla kurulmuş olmakla halen Gemi Mühendisleri Odasına bağlı olarak çalışmaktan bulunan Türk Loydu, 1962 yılında tesini takip eden kısa bir devre zarfında faaliyetleri ile bir ihtiyaca cevap verdiği ve yaşama kabiliyetini hiz bir müesseses olarak doğdu-

ğunu isbat etmiştir. Türk Loydu ilk olarak 30 metreden küçük çelik ve ahsap yük ve yolcu gemilerinin inşai ve klâslamasına dair kaideleri tesbit ederek yayınlamıştır. Daha büyülü gemiler için inşa ve klâsman kaideleri de tesbit edilmiş olup yayınlanmak üzeredir. Ayrıca, Türkiye'de halen işlemekte olan gemilerde ait resmiyeti tasdikli bilgileri içine alan bir «Gemi Sicil Kitabı» da yayınlanmış bulunmaktadır.

Bundan başka Türk Loydu motor ve gemi inşai ve tamir eden, resmi ve özel sektörde ait birçok tersanelerde sörvey işlerini üzerine alıp yürütümüş ayrıca motor ve gemi inşaatına yardımcı sanayi subelerini tesbit ile sörveyelerini de yapmışlardır.

Türk Loydunun bu verimli faaliyetini gözönüne alan Denizcilik Bankası Türk sularında faaliyette bulunacak bütün gemilerin Türk Loydu kaidelelerine göre inşa edilmesi ve klâslanması kararını almıştır. Ereğli Demir Çelik Fabrikaları da bu karara ittifakla katılarak, ayrıca mamûlinin Türk Loydu kontrolunda piyasaya sevk edilmesi ve Türk Loydu kaidelelerine göre klâslanması esasını benimsenmiştir. T.C. Ticaret Bakanlığı Nakliyat Tarife Komitesi, bir şirkelerle hususi motorlu gemilerden Türk Loyduna kaydedilenler için tabi bulundukları târifelelerden % 10 oranında bir indirim yapılmamasını tâmî etmiştir. Sigorta şirketleri ise, Türk Loydunun kontrolündeki tekneler ile bunların taşıyacağı yükleri çok az bir primle sigortalamayı kararlaştırmışlardır.

1965 yılı malî raporunun tetkikinden 1962 yılında 5.500,— TL ile işe başladığını öğrendiğimiz Türk Loydunun 1965 bütçesi 560.000,— mevcudu ise 1.858.655,— TL na yükselmiştir. Bu hanesi şüphesiz mütevazi bir kadro ile Galata Yolcu Salonu zemin katının kendilerine tahsis edilmiş bir kısmında calışmakta olan Türk Loydu lehine kaydı gereklî büyük bir başarı ve gelişmedir. Millî bir müessesesi olan Türk Loydunun istikbalde de aynı gelişme temposunu ve başarılarını devam ettirmesini dileriz.

insaat Tuğları ve Kiremit imaline elverişli topraklar

(Bastarafı 23. sayfada)

Killi kışım uzaklaştırıldıktan sonra, bakiyenin mineralojik tetkiki de faydalı olur. Röntgenografik ve diferasiyel termik analizler hamaddenin bünyesinin tanınmasına yararlar, fakat pratik değerlendirme bakımından fazla önemi haiz değildirler.

Lâboratuvara killerin teknolojik muayenesi, ön denemeler, pişmeden önceki denemeler ve piştiğinden sonra yapılan denemeler olmak üzere üç kısımda mütalâa edilir. Önceki ön denemeler yapılarak hammaddede hakkında umumi malumat edinilir. Sonra tane büyülü, CaCO₃ nisbeti ve plâstiklik suyu miktarı tesbit edilir. Nümune kalıplandıktan sonra kuruma zamanı, kuruma küçülmesi ve kuru mukavemeti tayin edilir. Müteakiben muhtelif harareتلرde pişirilen nümünelerin rengi, yüzey sertliği pişme küçülmesi, su emme nisbeti, çatlama ve deformasyon durumu test edilir. Ayrıca bazı hususî hallerde, mamûlin hacim ağırlığı, suda çözünen tuz nisbeti, basıncı ve dona dayanıklılığı su geçirgenliği de tayin edilmelidir.

Raporda, netice olarak hammaddenin tuğla ve kiremit imaline elverişli olup olmadığı belirtilir.

BİBLİYOGRAFYA :

Green A. T. & Stewart, G. H. (1953) : Ceramics, a symposium. The British Ceramic Society.

Klinefelter, T. A. & Hamlin, H. P. (1957) : Syllabus of clay testing. Bureau of Mines Bulletin 565.

Berl. Lunge (1932) : Chemisch-technische Untersuchungsmethoden. Berlin.

Rauls, F. (1941) : Die künstlichen Bausteine. Heidelberg.

Lipinski, F. (1949) : Das keramische Laboratorium. Halle

TÜRK STANDARDLARI
ENSTITÜSÜ ADINA
SAHİBİ VE BAŞYAZARI

MÜESSESE MÜFÜRÜ

GENEL YAYIN MÜDÜRÜ

BU SAYININ SORUMLU YAZI
İŞLERİ MÜDÜRÜ

BASILDIĞI YER

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
TELEFON : 17.91.24
POSTA KUTUSU : 73 Bakanlıklar — ANKARA

: Faruk A. SÜNTER

: Veli İSFENDİYAR

: M. UYGUNER

: İ. Taner BERKÜN

: Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası - Ankara

İ L Â N T A R İ F E S İ

Tam sahife 800 TL.	1/2 sahife 450 TL.	1/4 sahife 250 TL.
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Arka kapak içi 1000 lira. İlâve renk başına 250 lira fark alınır.

A B O N E S A R T L A R I

ADİ POSTA

Yıllık	12 Lira
6 aylık	6 Lira
Sayısı	1 Lira

UÇAK POSTASI

Abone bedeline uçak postası ücreti ilâve edilir.

Yazilar, Derginin ve yazarin adı amlararak iktibas olunabilir.

SUMMARY OF CONTENTS

NEW ROLE OF TSE

p. 3

Readers of page 26 of the last issue of STANDARD have no doubt noted the role which the TSE buildings have begun to play in the scholastic and economic life of our country. The clearest expression of the pleasure felt in this respect was contained in American Ambassador Mr. Raymond Hare's statement at the opening ceremony of a recent meeting. Mr. Hare declared: «It is a great pleasure for me to be here in the Turkish Standards Institution this evening. Two years ago, I was present at the laying of the foundation ceremony of these buildings. This very nice auditorium will, I am sure, be helpful in the performance of the important functions of the Turkish Standards Institution and at the same time will be the scene of the birth and development of new ideas in all branches of science. I remember my visit to the Blue Mosque in Istanbul forty years ago when I was young. I felt myself very small under the magnificent dome of that formidable masterpiece. To-day, in this auditorium which will help the development of new and progressive ideas, I am under the influence of similar feelings.»

It is true that TSE, since it moved to its new buildings has not only speeded up its tempo of work preparing standards but has used this opportunity to spread the concept of standards to the whole country and to encourage a large number of intellectuals to take part in the cause of standardization.

For this purpose TSE arranged to have ISO members and the Swedish standardization expert, Olof Sturen, whom our readers know very well, give talks at TSE and at the same time opened its doors to such international movements as the World Concrete Conference and the CENTO Scientific Film Forum and national movements such as the meeting of the Scientific and Research Board of Turkey.

As a result of a feeling of confidence gained by these experiences, TSE found courage to participate in a larger scale in the standardization work carried out in the international field. Until to-day we have participated in the work of such organizations as ISO, IEC, OECD and ECE by merely sending a representative and had not been able to arrange to have these meetings held in our country although we were keenly aware of the benefits to be gained from this.

It is a pleasure for us to announce that efforts have been directed to this end in 1965. It is also with the deepest gratitude that we thank our Government for extending to us its support in our undertakings in this direction.

The first of such meetings will be held at TSE on 3 to 9 May. The Group of Experts on the Standardization of walnuts and Kernels which works in cooperation with OECD, has accepted our invitation to meet in Ankara. In view of hazel nuts being included in the agenda and the importance of this subject for our country, holding this meeting in Ankara appears to be very appropriate.

The opportunity presented for our experts in this field to associate with foreign experts of world-wide reputation for a week will be valuable for them personally as well as in regard to the development of national work carried out in this field. It is also expected that studies to be carried out by our foreign friends in Ankara and in the Black Sea region will open new horizons for international standardization efforts.

We greet the Group of Experts who will visit our country to work on a subject that is of great interest to us and wish them success in their work.

IZZET ERKSAL

p. 7

Izzet Erksal was born in Istanbul in 1908. He graduated from the School of Science of the Istanbul University as a chemist. For several years he taught chemistry in various schools while working at the same time at the Department of Protection against Poisonous Gases of the Ministry of Health.

He later became the Chief Chemist of a Gas Mask Factory. In 1954 he was appointed as the General Director of the newly founded Nitrogen Industry Company. In 1960 he was transferred to Sümerbank's Technical Advisory Board. He retired at his own volition in 1964.

At present he is the General Director of Turkish Siemens Industry. During his professional life he has always been interested in standardization and has been the President of the Chemistry Preparatory Group of TSE for a long period.

Izzet Erksal has written and translated several books.

In this issue we are introducing to our readers two important personalites in Iran who are directing the standardization efforts of Iran, namely Dr. Alinaghi Alikhani, Minister of Economy of Iran, and Reza Shaigan, General Director of Standards Institution of Iran.

Dr. ALINAGHI ALIKHANI

Dr. Alikhani was born in Teheran in 1918. After garduating from the School of Political Science of the University of Teheran he continued his studies in Paris where he received his Doctorate of Law Degree from the University of Paris.

Dr. Alikhani was appointed as advisor to the High Council of Economy upon his return to Teheran. He later worked as the Economic Advisor of the National Iranian Oil Company. He was afterwards appointed as the Minister of Economy of Iran.

Besides the important jobs he held in Iran, Dr. Alikhani participated in many international meetings and conferences and represented his country at the Conference of Afro-Asian Countries, several other conferences of Afro-Asian Nations and several CENTO conferences.

REZA SHAIGAN

Reza Shaigan was born in Teheran in 1933. After completing his primary and Secondary education in

Iran, he went to the United States to study Chemistry and received his B. Sc. Degree from the University of Colorado in the U.S.A.

Upon his return to Iran, he worked at the Polytechnic School of Iran where he later became the Dean. He then went back to U.S.A. and worked as Assistant Professor at the University of Virginia. Upon his return to Iran he was appointed the Substitute Director General and later Director General of the Standards Institution of Iran.

Reza Shaigan's contribution in the fields of international economy and standardization is considerable and valuable.

DEVELOPING COUNTRIES AND QUALITY CONTROL

p. 21

In this article the concept of quality control as a whole and problems of quality control in developing countries are discussed.

SOILS SUITABLE FOR MANUFACTURE OF CONSTRUCTION BRICKS AND TILES

p. 23

In this article the raw material required for the manufacture of construction bricks and tiles is discussed and appearance of soils, and the tests to be carried out in the field and laboratory inspection methods are explained.